

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

NIEUWE HUISVESTING VOOR DE RECHTBANK OVERIJSEL LOCATIE ALMELO

RECHTBANK ALMELO

05-06-2022

Colofon

Versie
2.0

Datum
05-06-2022

Contactpersoon
Fokke van Dijk

Rijksvastgoedbedrijf
Korte Voorhout 7
Den Haag

Projectbetrokkenen

namens de Rechtspraak
Maurice Gerards
Rosmarijn Boender
Sander Schoonbroodt
Jaap Otten

namens het Rijksvastgoedbedrijf
Projectmanager
Daniel Innemee

Technisch manager
Rutger van Hezik, Allard Lambers

Experts Huisvesting & Architectuur
Fokke van Dijk, Tara Steenvoorden

Projectinformatie

Projectnummer
18131

Projectnaam
Nieuwbouw Rechtbank Almelo

Bruto vloeroppervlak
9900m2

Gebouwnaam
Rechtbank Almelo

Adresgegevens
Egbert Gorterstraat 3, Almelo

Leeswijzer

Dit document is een beschrijving van de ambities en waardes voor de Rechtbank Overijssel zittingslocatie Almelo. Ook is er een vertaling van deze ambities en het programma van eisen naar een principeontwerp opgenomen. In overleg met vertegenwoordigers van de Rechtspraak is door het Rijksvastgoedbedrijf op basis van een concrete uitwerking de haalbaarheid en de ambities van het project getoetst.

Het aantal sturende kaders en ambities in de complexe binnenstedelijke situatie is groot. De mogelijkheden om de dwingende functionaliteit en logistiek van de rechtspraak in te passen op de dwingende locatie is beperkt. Er zijn dan ook niet veel varianten denkbaar. Varianten die het Rijksvastgoedbedrijf en de Raad voor de Rechtspraak goed in beeld hebben. Daarbij is in een marktconsultatie aangegeven dat een geïntegreerde aanbesteding op basis van een principeontwerp wordt gewaardeerd door de potentiële uitwerkende consortia van bouwers en ontwerpers. Een richtinggevend ontwerp schept duidelijkheid op kwalitatieve criteria en vermindert de transactiekosten om mee te dingen naar de opdracht.

Beide overwegingen maken dat het Rijksvastgoedbedrijf ervoor heeft gekozen om een principeontwerp op te stellen om zo helderheid te scheppen voor de belanghebbenden en de potentie en impact voor het gebied en de gebruiker van het gerechtsgebouw precies in beeld te hebben.

1 Kern van de opgave

Nieuw gerechtsgebouw in Almelo

Het nieuwe gerechtsgebouw opent eind 2025 zijn deuren en zorgt voor kwalitatief betere huisvesting voor de rechtbank Overijssel op de zittingslocatie in Almelo. Het huidige gebouw is te groot voor de Rechtbank alleen en verouderd. Het nieuwe gerechtsgebouw komt naast het bestaande gehuurde pand aan de Egbert Gorterstraat.

Zichtbaar voor de regio

Voorwaardelijk voor een succesvolle rechtspraak is zichtbaarheid. Rechtspraak draagt bij aan instandhouding van de rechtstaat, het vertrouwen van de burger in het recht door integere en tijdige beslechting van geschillen en berechting van strafbare feiten door onafhankelijke rechters. Daarbij past een zichtbaar, herkenbaar en toegankelijk gebouw waar burgers hun recht kunnen halen en dat ook uitnodigend is voor het publiek. Met de komst van een nieuw en duurzaam gerechtsgebouw kan ook in de toekomst kwalitatief hoogwaardige rechtspraak worden geboden dicht bij de burgers in Twente.

Gezagwekkend, veilig en gastvrij

Een open en uitnodigend gebouw, maar wel met de uitstraling die past bij de rechtspraak als derde staatsmacht. De huisvesting, het gerechtsgebouw, moet dit met een gezaghebbende uitstraling en beleving verbeelden zonder te willen imponeren. In het gerechtsgebouw worden conflicten beslecht die gepaard kunnen gaan met hevige emoties. Niet zonder reden is er een verhoogde mate van toezicht en een streng veiligheidsregime. Veiligheid zit niet alleen in zichtbare veiligheidsvoorzieningen, het is ook een beleving die voelbaar moet zijn. De rechtbank hecht daarnaast veel waarde aan een gastvrije ontvangst.

Functioneel

Het nieuwe gerechtsgebouw moet een functioneel gebouw zijn. De aanwezigheid van gehechten, slachtoffers, rechtzoekenden en andere bezoekers én het personeel en de ketenpartners maken een goede indeling een kritische factor in de bedrijfsvoering. Zo moeten de diverse bezoekersstromen gescheiden (kunnen) worden uit veiligheidsoverwegingen. Het dient ook een plek te zijn waar medewerkers van de rechtbank op een goede en prettige manier hun werk kunnen doen. Daarbij hoort een kantooromgeving met voldoende ruimte om geconcentreerd te kunnen werken en een werkomgeving die ook uitnodigt tot samenwerking en kennisdeling. Een goede klimaatbeheersing is een belangrijke randvoorwaarde. Om toekomstige ontwikkelingen op te kunnen vangen is een flexibele en toekomstige inrichting van wezenlijk belang.

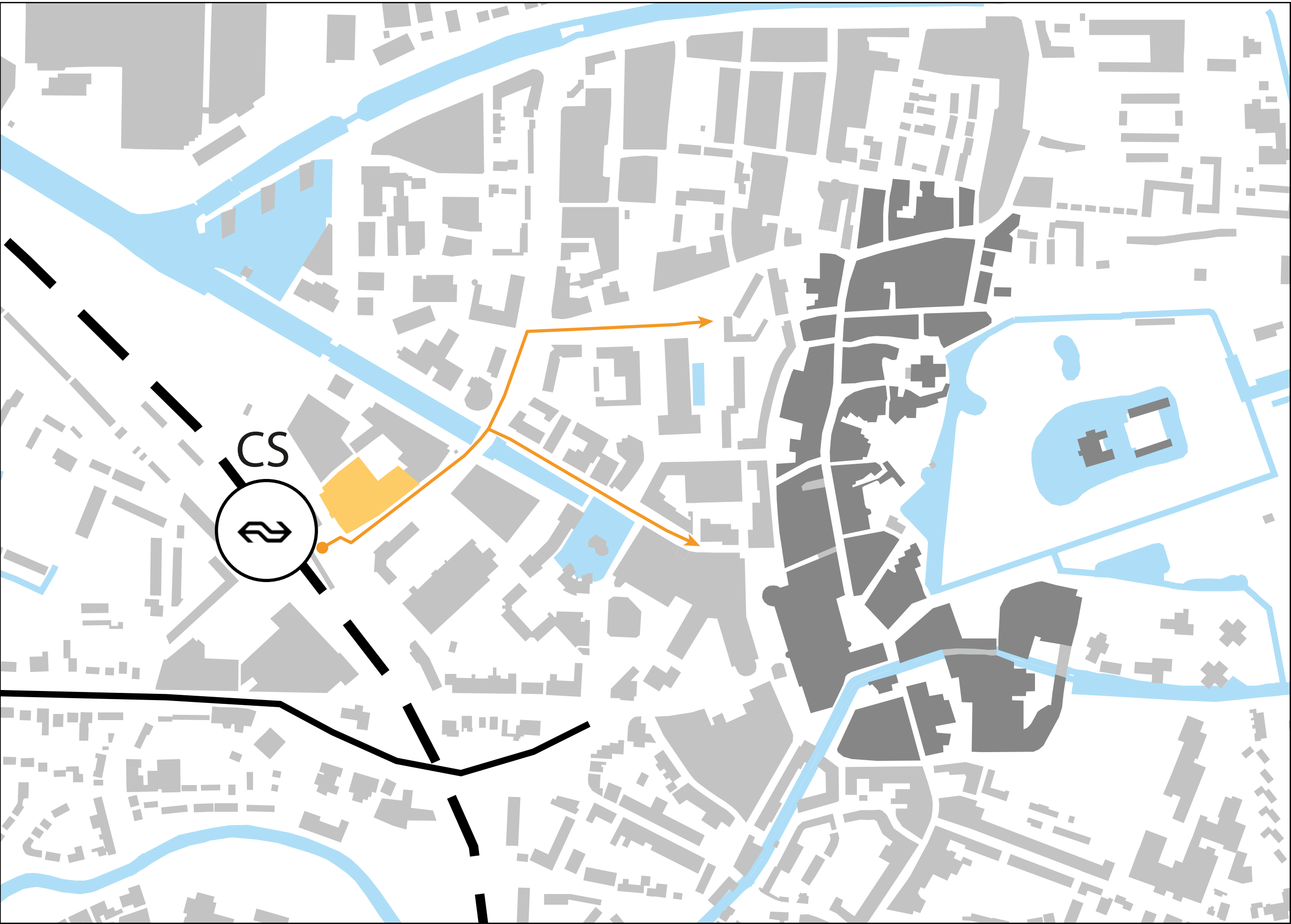
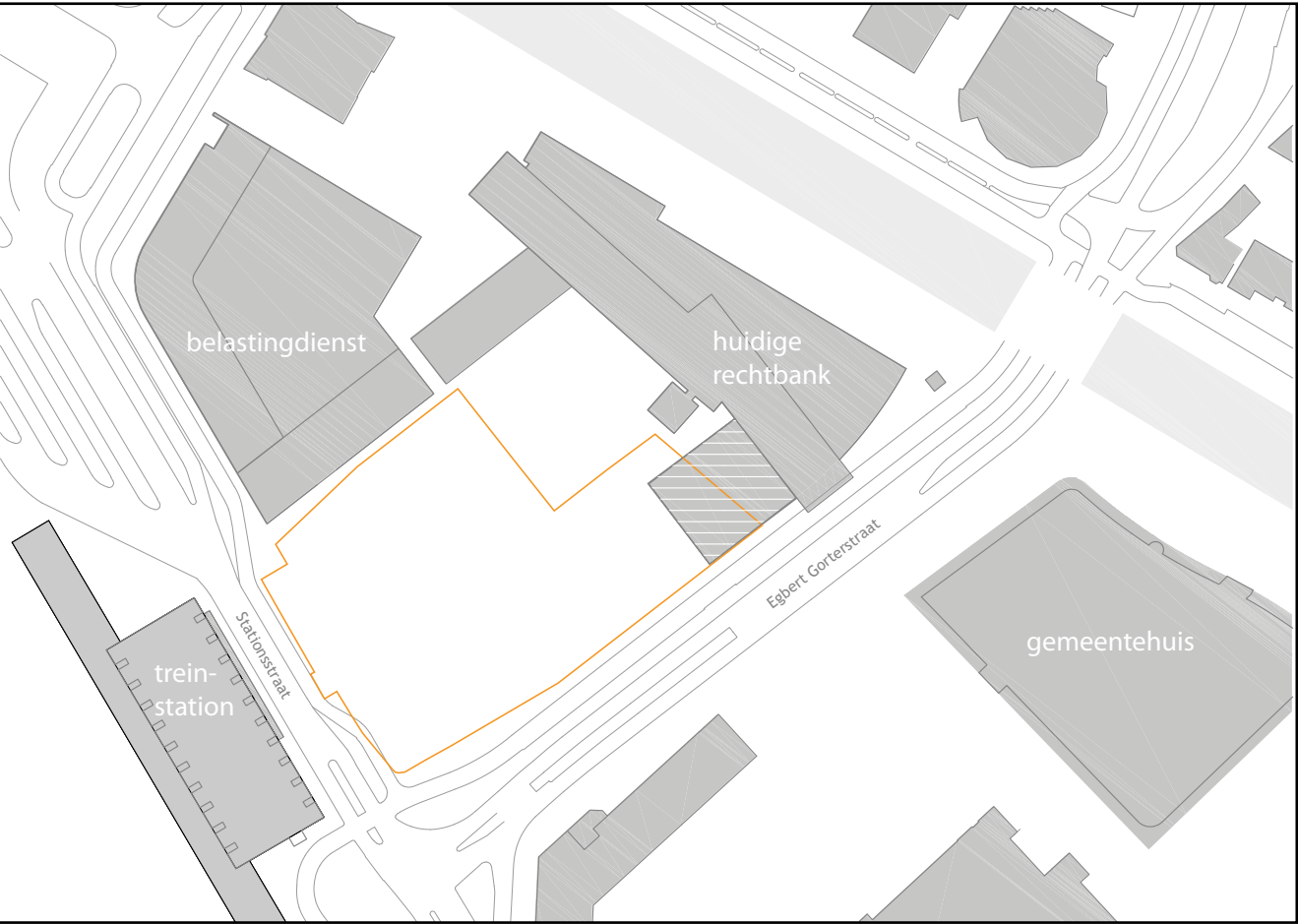
Klantgericht

Daarnaast moet het nieuwe gerechtsgebouw een optimale, professionele en klantgerichte dienstverlening naar rechtzoekenden faciliteren. In het nieuwe gerechtsgebouw is de Rechtbank de enige gebruiker, maar ketenpartners moeten wel goed hun werk kunnen doen. Dat betekent dat er ook voldoende aandacht moet zijn voor specifieke ruimtes voor ketenpartners zoals voldoende spreekkamers, een advocatenkamer, een perskamer en aanlandplekken voor het Openbaar Ministerie.

2 Omgevingswaarde

2.1 Situatie

Het plot voor het nieuwe gerechtsgebouw is gesitueerd op het kruispunt van de stationsstraat en de Egbert Gorterstraat op het kavel van de voormalige Ten Cate textielfabrieken. Het kavel ligt pal op het intercitystation en naast het busstation. Het is dus uitstekend te bereiken met het openbaar vervoer. Nabij het busstation is ook een parkeergarage voor eventueel bezoek dat met de auto komt. De Egbert Gorterstraat vormt de belangrijkste wandelverbinding met het nabije stadshart waarbij de huidige rechtbank en het nieuwe stadskantoor worden gepasseerd. Aan de stationsstraatzijde wordt het kavel begrensd door het redelijk recent opgeleverde kantoor voor de belastingdienst. Met deze complexen ontstaat rond het station een bestuurlijke kern waarin de rechtspraak als derde staatsmacht een goede plek vindt. De herbestemming van de huidige rechtbank naar waarschijnlijk woningbouw kan tezamen met de realisatie van een nieuw aansprekend gerechtsgebouw zorgen voor een meer levendige stationsomgeving, een modern tweede centrum met meerwaarde voor de stad Almelo.

2.2 Ontwikkeling locatie

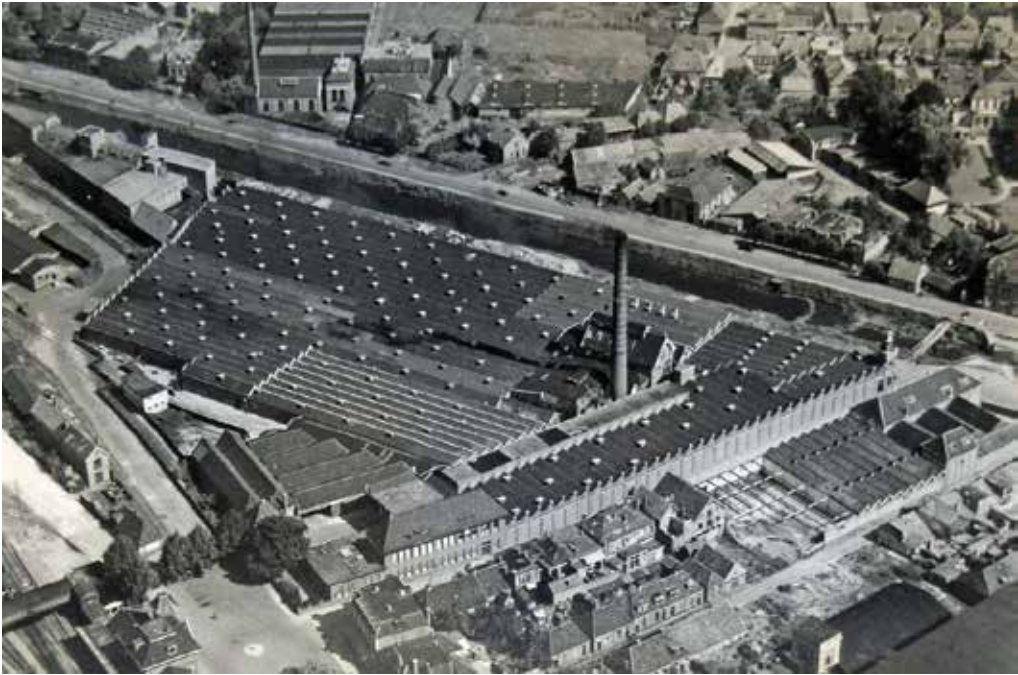
Almelo heeft zich vanaf de elfde eeuw ontwikkeld als langgerekte nederzetting bij de plaats waar een landweg (nu de Grotestraat) het stroomdal van de Aa kruiste. Die overgang werd beheerst door Huis Almelo, dat in 1236 voor het eerst wordt genoemd. Toen kreeg Hendrik van Almelo toestemming om bij zijn kasteel een kapel te stichten. In de zeventiende en achttiende eeuw nam de huisweverij sterk in belang toe. Een groot aantal kleine wevershuisjes stond op de achterterreinen van vaak monumentale huizen aan de Grotestraat van doopsgezinde fabriqueurs als Coster, Hofkes en Bavink. De aanleg van het Overijssels Kanaal in 1855 en de spoorlijn Almelo-Salzbergen in 1865 bevorderden de textielindustrie. De samenvoeging van de gemeenten Stad- en Ambt-Almelo in 1914 had ten gevolge dat de stad zich naar het zuiden, noorden en westen uitbreidde. Tussen het station en het kanaal is een uitgebreid industrieel complex ontstaan dat in de jaren voor de eerste wereldoorlog haar hoogtepunt had en daarna een lange neergang kende. In de jaren zestig zijn veel fabrieken gesloten. De Koninklijke TenCate fabrieken hebben het door door specialisatie overleefd en nog lang op locatie geproduceerd. Het hoofdkantoor heeft tot 1996 op de oorspronkelijke plek aan de Gorterstraat gefunctioneerd.

Eind twintigste eeuw hebben de sloop van de

textielfabrieken en sanering grote delen van de binnenstad Almelo ingrijpend veranderd. Het gebied nabij het huidige NS-station naar ontwerp van K. van der Gaast uit 1962 werd vanaf circa 1990 geherstructureerd. Het terrein dat op de kantoorgebouwen aan de Egbert Gorterstraat na volledig bedekt was met productiehallen met een sheddakconstructie is volledig van aanzien veranderd. Met de Rechtbank (1995), de Javatoren (2007) en later het kantoor van de Belastingdienst en de nieuwbouw van het stadskantoor is een kantoorwerkgebied ontstaan met een stedelijke korrelgrootte die daarmee een opvallende plek in de stad inneemt. De gemeente Almelo definieert het als een nieuw centrum en zoekt naar diversificatie van het programma en verlevendiging van de straten. De grote kantoorgebouwen dragen nu maar beperkt bij aan de kwaliteit van het stedelijke leven in het gebied, zeker in vergelijking met het kleinschalige stadsstraatprofiel dat de Egbert Gorterstraat ooit had, met een hotel, restaurants en kleine kantoren. Zeker in de plint van de Egbert Gorterstraat wordt dus een meer publiek karakter en activering van de straat als belangrijke ambities benoemd voor het moderne stuk Almelo bij het station.

Ten behoeve van de nieuwbouw van de Rechtbank is het kavel 932 verworven. Dit kavel op de hoek van de stationsstraat en de Egbert Gorterstraat, een prominente

zichtlocatie direct bij het station, heeft de potentie om het gebouw beeldbepalend te laten zijn voor de rechtspraak in Overijssel en een modern visitekaartje voor de stad Almelo. Als belangrijk en omvangrijk publiek programma in het nieuwe centrum kan het bijdragen aan een betere waardering van de omgeving en een positiever beeld van het stationsgebied als geheel.

2.3 Waardering bestaande bebouwing

Stedenbouwkundig

Van de oorspronkelijke bebouwing ten behoeve van de Ten Catefabriek resteren het kantoorpand en het torentje aan het kanaal. De overige dominante bebouwing was een uitgestrekte lage Sheddakconstructie. De ruimte hiervan is inmiddels opgevuld met nieuwe kantoorbouw ten behoeve van de belastingdienst, de Javatoren en de rechtbank. Deze bebouwing heeft een aanmerkelijk grotere korrel met een basishoogte van rond 20 meter met accenten daarboven uit tot 30 meter en ruim hoger voor de Javatoren en het nieuwe stadskantoor. Stedenbouwkundig zijn de restanten van de Ten Cate fabriek wat verloren geraakt in een omgeving die niet op hen is afgestemd. Omgeven door maaiveldparkeren is het aanzicht vanaf het station ook niet zeer verzorgd. Een nieuwe rechtbank op dit hoekkavel, met de hoofdentree ter plaatste van het huidige kantoorgebouw kan deze belangrijke entree van de stad functioneel activeren, verlevendigen en voor Almelo meer betekenis geven dan nu het geval. De maat van de rechtbank zal beter aansluiten op de overige bebouwing. Het parkeren zal ondergronds worden gebracht. Daarmee wordt het stedenbouwkundig blok voltooid en ontstaat er een meer congruente stedenbouwkundige situatie. In die zin is er veel voor te zeggen het huidige pand aan de Egbert Gorterstraat te verwijderen. De ambitie en het kwaliteitsniveau waarmee tegenwoordig Gerechtsgebouwen worden gerealiseerd geeft ons het vertrouwen dat de representativiteit van het hele blok kantoorbouw zal verbeteren. Het nieuwe gerechtsgebouw op de beoogde prominente zichtlocatie direct bij het station en de ambitie voor het gebouw hebben de potentie het architectonisch karakter van het gebied positief te beïnvloeden, de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de Rechtspraak in Almelo te vergroten en de identiteit van Almelo te versterken.

Architectonisch

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft een waardestelling laten opstellen voor de bestaande bebouwing. De Rijksbouwmeester heeft op deze waardestelling gereflecteerd. De conclusie van de Rijksbouwmeester was dat het pand weliswaar monumentale waarden heeft maar niet van een dermate unieke kwaliteit is dat dat behoud voorwaardelijk zou maken. Stedenbouwkundig zou een beter passende nieuwbouw zelfs te prefereren zijn. Dit met uitzondering van het interieur van de firmantenkamer die een cultuurhistorisch waarde vertegenwoordigt die behoud van belang maakt. Op basis van de waardestelling en dit advies is besloten dit interieur met zorg te verwijderen en te conserveren om het zo te behouden.

Functioneel

Omdat gaandeweg uit gesprekken met de gemeente wel duidelijk werd dat bezijden de waardestelling het pand überhaupt een emotionele waarde heeft voor bewoners van Almelo is beoordeeld of het eventueel mogelijk zou zijn tenminste het oudste deel van het kantoorpand op te nemen in de nieuwbouw van de Rechtbank. De functionaliteit van een Rechtbank is complex en dwingend in ruimtelijke en logistieke ordening. Gehechten, medewerkers en publiek moeten op gescheiden wijze het gebouw kunnen betreden en daarna onafhankelijk van elkaar in de verschillende zittingsruimtes kunnen komen. Buiten is een uitdaging dat het kavel slechts aan twee zijdes benaderd kan worden. De verschillende entrees en inritten moeten dus alle aan de Stationsstraat en Egbert Gorterstraat komen. De minder representatieve ingangen voor parkeren, gehechtentransport (2x) en expeditie komen dan zo ver mogelijk van de hoofdentree aan beide zijdes van het gebouw. De resterende logische, zelfs noodzakelijke positie voor een uitnodigende hoofdentree met benodigde voorruimte buiten is dus precies op het kruispunt daar waar het kantoorpand van Ten Cate nu staat: logisch op de loop uit het station, en zichtbaar vanuit verschillende zijdes. Het behoud van het kantoorpand maakt het dus uitermate ingewikkeld de publieke open en uitnodigende entree met voorruimte te maken die nodig is voor de Rechtbank als publieke autoriteit. Ook de ordening van de ruimtes binnen is voor de rechtspraak een uitdagende puzzel. Veiligheid en overzicht gecombineerd met de gescheiden routes voor verschillende groepen is complex en dwingend voorgeschreven. De grote ruimtes van de zittingzalen en het wachtgebied zijn niet op veel verschillende manieren op het kavel te ordenen. Er is geschetst op mogelijkheden met behoud van het pand. Alhoewel het niet heel groot lijkt werd toch al snel duidelijk dat het functioneel te veel negatieve impact zou hebben. Er zijn ook niet duidelijk functies die in het pand zelf geplaatst zouden kunnen worden. Het pand zou sowieso in zijn waarde moeten worden aangetast om het aan te passen aan de veiligheidseisen van de Rechtspraak.

Conclusie

Om al deze bovenstaande redenen is besloten dat behoud van de kantoorpanden van de Egbert Gorterstraat 3 niet opportuun is. Het is aan het Rijksvastgoedbedrijf en de Rechtspraak om met de juiste hoge ambitie en uitstekende architectuur van de nieuwbouw een nieuw aansprekend herkenningspunt te realiseren voor Almelo en zo de aanwezige emotie bij het afbreken van het Kantoorpand te verzachten.

2.4 Ambities

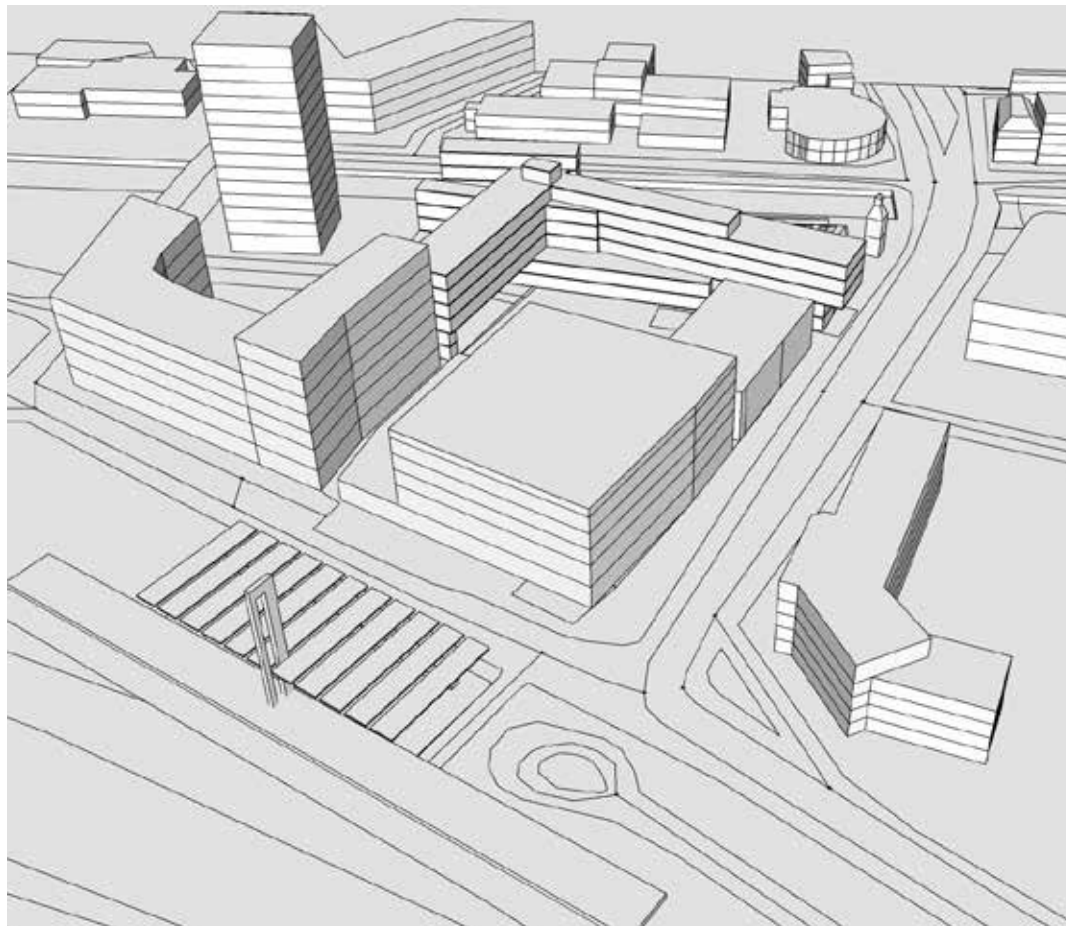
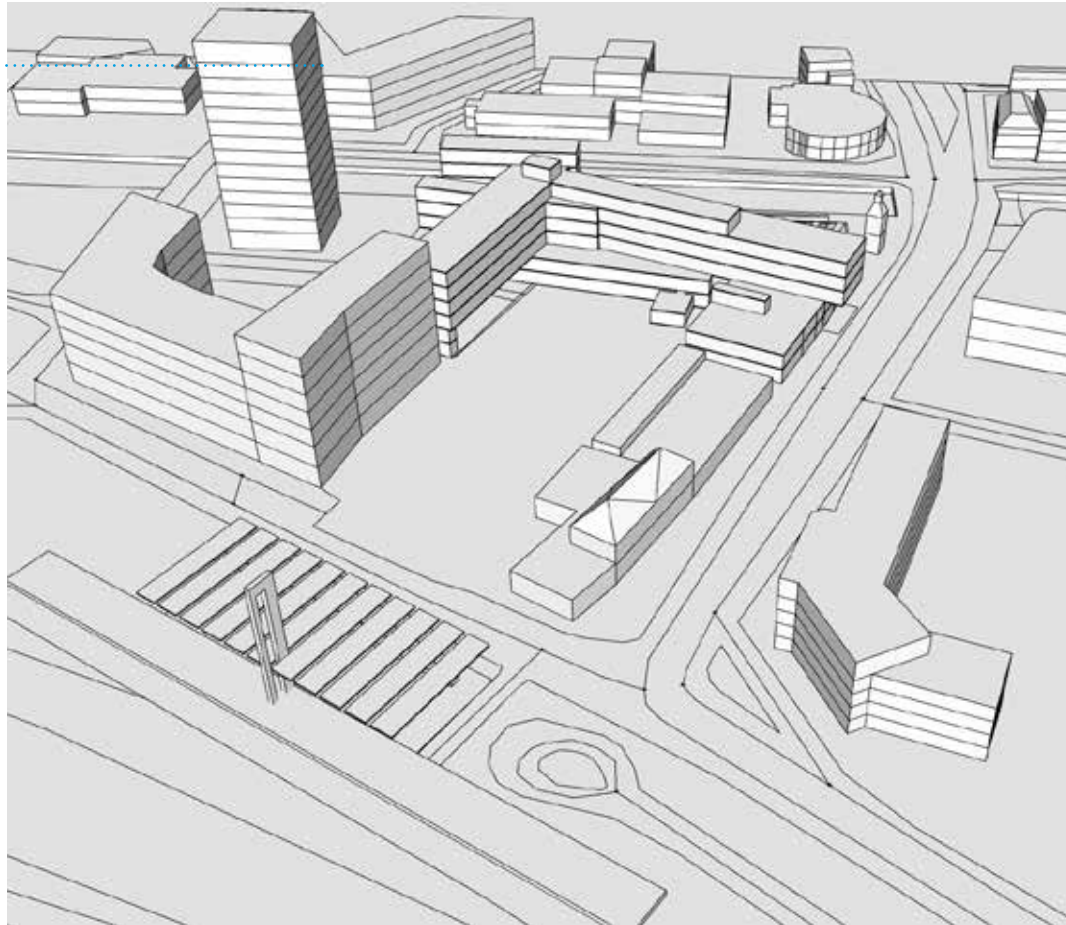
Stedenbouwkundig

Het kavel op de hoek van het station is het laatste kavel van de voormalige Ten Cate fabrieksterreinen dat nog niet is getransformeerd. Met de schaalvergroting van de belendende panden is de huidige bebouwing zijn aansluiting op de context verloren. Met het maaiveldparkeren zichtbaar aan de straat is er geen stedelijke continuïteit in de wandwerking van het blok. Een wat rommelige situatie direct bij het station is het resultaat. Op beide aspecten kan de nieuwbouw van de Rechtbank de situatie verbeteren. De basishoogte van de belendende bebouwing: het kantoor van de belastingdienst en de rechtbank is zo'n 22 a 23 meter hoog, met accenten tot 30 meter voor de belastingdienst en nog hoger voor de Javatoren. De nieuwe bebouwing van de Rechtbank kan op deze basishoogte aansluiten, waarbij een extra hoogte-accent op de hoek bij het station een mogelijkheid is. Door zowel aan de Stationstraat als de Egbert Gorterstraat in de rooilijn te bouwen en het parkeren ook in bebouwing te realiseren ontstaat een meer continue stedelijke wand.

Komend vanuit de Egbert Gorterstraat is het station pas laat zichtbaar. Op de hoek van het kavel wordt de eis bouwen aan de rooilijn losser geïnterpreteerd. De hier al enigszins wijkende lijn van het plot kan worden versterkt in de gebouwworm om het station al eerder aan te kondigen. Een voordeel kan zijn dat op het kavel zo ook ruimte wordt gecreëerd voor een voorplein, of voorruimte voor de rechtbank. De stoep is hier te smal om groepen buiten te laten wachten.

Architectonisch

De huidige bebouwing van het stedelijk blok - het kantoor van de belastingdienst, het Ten Catepand op het kavel en de huidige Rechtbank zijn erg gesloten en introvert vormgegeven. Publiek toegankelijke functies in de plint of royale entreepartijen met zicht naar binnen ontbreken grotendeels. Het prachtige Twenthe Centrum is verstopt achter een onaanzienlijk kantoorgebouwt. Als belangrijke entree naar de stad zou een bezoeker zich een warmer en hoogwaardiger welkom toewensen. De nieuwe rechtbank biedt de kans om op de prominente zichtlocatie de entree naar de stad een meer verwelkomend, open, vriendelijk en aantrekkelijk karakter te geven. Dat past bij de publieke functie die het vervult en geeft meerwaarde aan de stad Almelo. Het eerste en laatste gebouw dat het gezicht van de stad bepaald voor de treinpassagier zou het beeld van de stad positief moeten beïnvloeden.

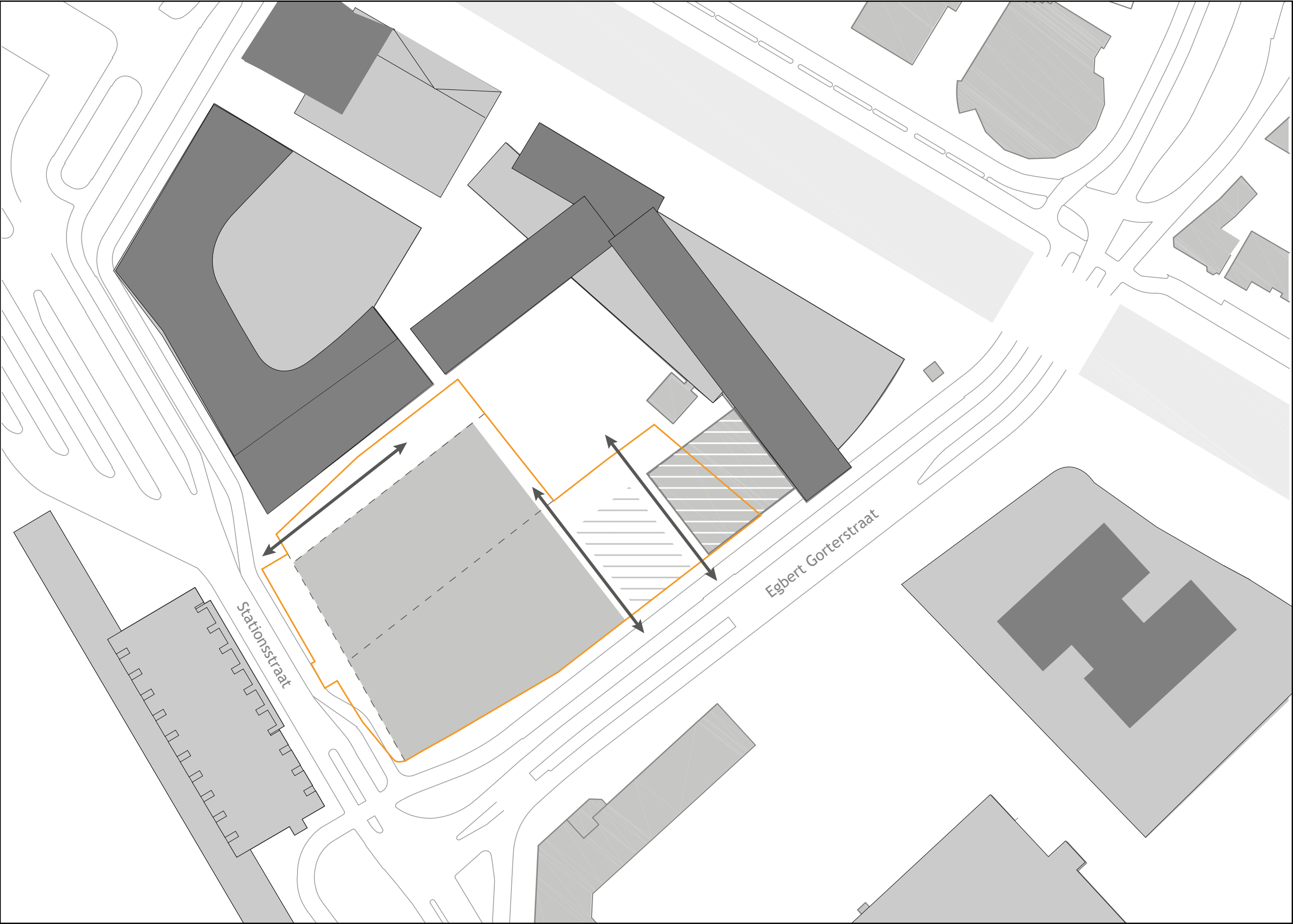

Ontsluiting kavel

Een belangrijke beperking van het kavel is de bereikbaarheid. Slechts aan twee zijdes grenst het perceel aan de publieke ruimte. Alle entrees zullen dus aan de Egbert Gorterstraat en de Stationsstraat moeten worden gerealiseerd. De hoofdentree aan het kruispunt. De overige inritten en ingangen op de flannken. De ingang voor personeelsparkeren moet van de gemeente aan de Stationsstraat, terwijl het voor de inrit van expeditieverkeer de voorkeur van de gemeente heeft om dit aan de Egbert Grterstraat te organiseren. Gehechtentransport kan ook aan de Stationsstraat in- en uitrijden. Daarbij is er de eis dat het gehechtentransport van DV&O aan twee zijdes het kavel moet kunnen inrijden en verlaten . Ook voor expeditieverkeer is dit wenselijk aangezien daarmee grote keerlussen vermeden worden. Binnen het kavel moet dus een rijbaan achterlangs het gebouw worden geprojecteerd.

Met deze minimaal 6 meter breedte rondom wordt het kavel op de begane grond feitelijk in tweeën gesneden en tekent zich al een vrij dwingende contour af voor een vierkant hoofdgebouw, met ruimte voor bijvoorbeeld een parkeergebouw ernaast.

Dit is ook praktisch omdat de tweede uitrit voor DV&O en een deel van de grote zittingzaal van de huidige Rechtbank op het kavel van de nieuwbouw liggen. Het is wenselijk deze zaal en de inrit zo lang mogelijk intact te houden om het primaire proces in de huidige Rechtbank zo min mogelijk te verstoren.

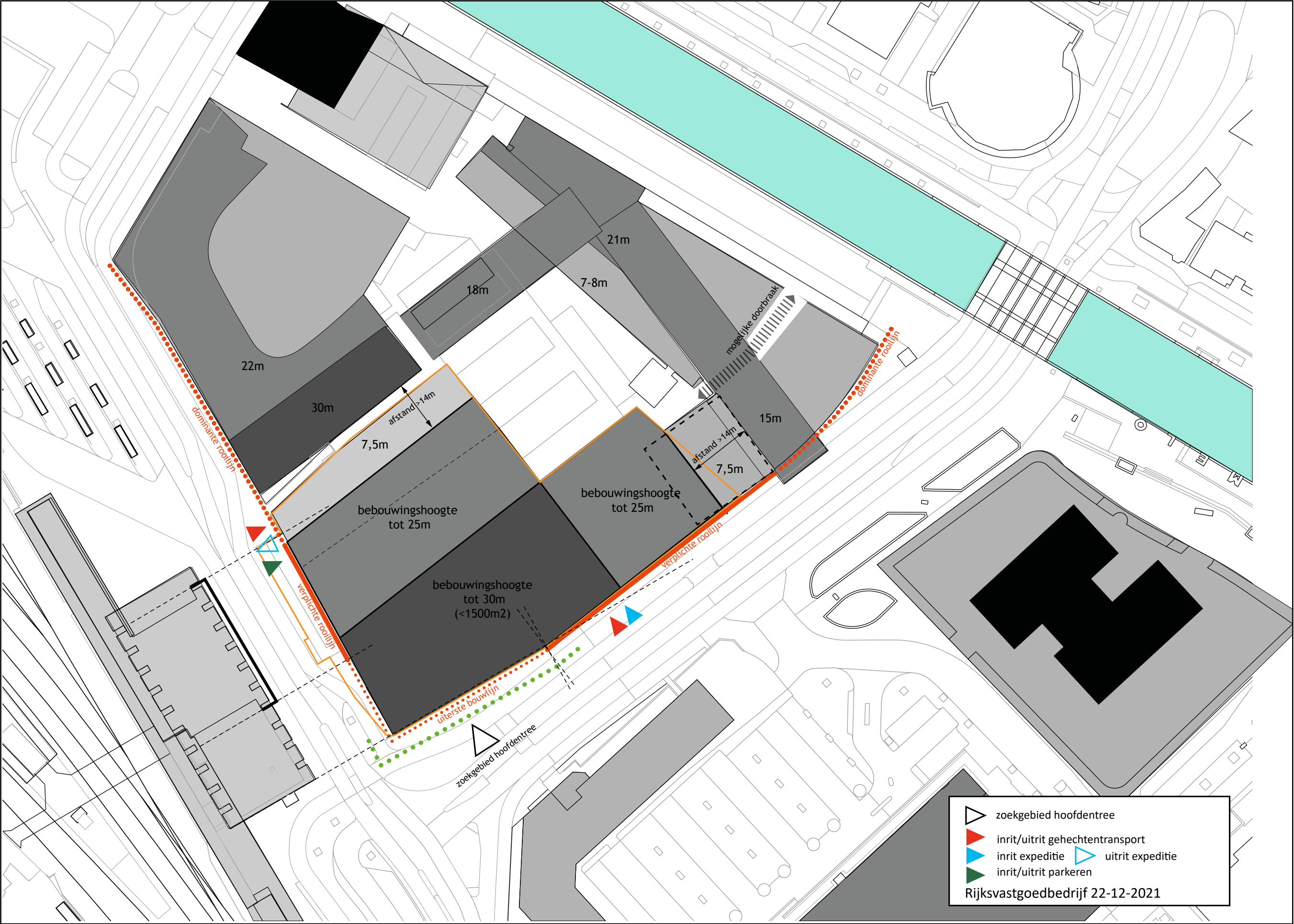
2.5 Stedenbouwkundige randvoorwaarden

Rooilijnen en bouwhoogte

In nauw overleg met de de gemeente Almelo is een randvoorwaardenkaart opgesteld waarbinnen de rechtbank mag worden gerealiseerd. Deze kaart is onderdeel van de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de realisatie van de rechtbank. Niet het totaal toegestane volume aan bebouwing op het kavel neemt toe, slechts de bouwhoogte. Zo is een betere verdeling van het programma over het kavel mogelijk.

De rooilijnen worden overgenomen vanuit de belendende percelen, de huidige Rechtbank en het kantoor van de belastingdienst. Op de hoek tegenover het station is dit een uiterste rooilijn, waarbij er juist ruimte is om op het kavel meer openbare ruimte te maken rondom de entree die op deze hoek gesitueerd moet worden.

De bouwhoogte sluit ook aan op de karakteristieken van de omgeving. Met een basishoogte van de bebouwing tussen 20 en 25 meter voor de beide belendende percelen en accenten van 30 meter en hoger voor de Belastingdienst en de Javatoren. Deze uitgangspunten worden overgenomen op het kavel voor de Rechtspraak. Met voldoende afsatand tot de aangrenzende bebouwing een basishoogte van maximaal 25 meter en de mogelijkheid van een accent tot 30 meter hoog op de hoek van de Gorterstraat en Stationsstraat. Overigens is het niet de verwachting dat deze totale hoogte in eerste instantie hoeft te worden benut. Een gebouw van circa 20 meter hoog biedt ruim voldoende volume voor het programma. De ruimte in het bestemmingsplan kan worden benut om dit te plooien. Ook hecht de Rechtspraak eraan het programma op locatie uit te kunnen breiden. Deze 20% strategische reserve geeft de ruimte om op het kavel aanpassingen te doen die een langere gebruikswaarde zouden kunnen borgen.

3 Gebruikerswaarde

3.1 Ambities voor een goede gebruikswaarde

Functioneel
De nieuwe rechtbank in Almelo is een overzichtelijke functioneel samenhangende rechtbank waarin mensen vanzelfsprekend hun weg vinden, looplijnen kort zijn en goed visueel worden ondersteund. Een rechtbank die door een logische opzet eenvoudig beheerst kan worden met goed overzicht en toch ook voldoende privacy voor de rechtzoekende. Een gebouw waarin het prettig geconcentreerd werken is in toch een lichte, eigentijdse en samenwerking stimulerende kantooromgeving Het huisvesten van de rechtspraak is een complexe logistieke opgave. De aanwezigheid van gedetineerde justitiabelen met bijbehorende veiligheidseisen, meerdere loopstromen die niet mogen mengen en naast personeel en ketenpartners tientallen bezoekers per dag, maken een goede indeling een kritische factor in de bedrijfsvoering. Niet alleen de hoofdopzet, maar alle uitwerking, materialisering, kleurgebruik, signing en inrichting moeten de functionaliteit ondersteunen.

Gastvrij en uitnodigend
Bezoekers die bij een Rechtbank komen, zijn vaak gespannen door de aard en inhoud van het bezoek. Om de negatieve lading van het bezoek weg te nemen, is het van belang dat de bezoeker zich welkom voelt binnen de rechtbank. Het gevoel welkom te zijn kan bereikt worden door toepassing van een uitnodigende en vriendelijke vormgeving, het aanbieden van de juiste voorzieningen en middelen, comfortabel meubilair, duidelijke communicatiemiddelen in het gebouw. Het gaat daarbij o.a. om duidelijke communicatie voorafgaand aan het bezoek (wat kan de bezoeker verwachten bij aankomst op de locatie), uitstekende (digitale) informatievoorziening en bewegwijzering en klantvriendelijk, geduldig personeel. Afhankelijk van de locatie moet hierin de

juiste ‘tone-of-voice’ gekozen worden. Het is in bepaalde situaties passend om dichtbij de bezoeker te staan – in andere situaties kan het passend zijn om enige (professionele) afstand te behouden. Onafhankelijk van de afstand, moet de bezoeker altijd het gevoel hebben dat vragen gesteld kunnen worden en de bezoeker zonder (voor)oordeel behandeld en geholpen wordt.

Overzichtelijk en begrijpelijk
Een goed overzicht geeft rust. Een heldere ordening van het ingewikkelde programma, zodat het vinden van de bestemming eenvoudig aanvoelt, biedt ontspanning. Een goede indeling voelt vanzelfsprekend, met zicht op de bestemming, voldoende oriëntatiemogelijkheden en zicht naar buiten. Een open en lichte omgeving waarin toch ook met voldoende privacy de start van een zitting kan worden afgewacht geeft comfort. De ambitie is de oriëntatie en routing in het complex voor het publiek eenvoudig te maken door het programma goed over de beschikbare ruimte te verdelen, door de structuur en opzet van het gebouw over de verdiepingen begrijpelijk te maken en met grote vides in het wachtgebied het zicht tussen de verdiepingen te verbeteren. Loopafstanden zijn bij voorkeur kort, de routes logisch en invoelbaar. Met materiaal, kleur, inrichtingselementen, de vormgeving van bijvoorbeeld trappen en signing wordt de routing visueel ondersteund.

Sociaal en fysiek veilig
Wat een de publieksfunctie van de Rechtbank uniek maakt ten opzichte van andere publieksfuncties binnen de Rijksoverheid, is dat de medewerkers binnen de publieksfunctie regelmatig te maken krijgen met agressie. De verruwing van de maatschappij leidt ertoe dat agressiegevallen lijken toe te nemen. Binnen de publieksfunctie is het van belang dat de fysieke en sociale

veiligheid van bezoekers en medewerkers te allen tijde gewaarborgd is. Bezoekers moeten veilig op bezoek kunnen komen en medewerkers moeten veilig hun werk kunnen uitvoeren.

Het waarborgen van veiligheid kan alleen door een integrale aanpak tussen verschillende ‘disciplines’ binnen de publieksfunctie. Veiligheid heeft allereerst te maken met het voorkomen van calamiteiten door middel van een goede risico-inventarisatie, de-escalerend werken en een juiste inrichting van en voorzieningen in het publieksgebied. Naast het voorkomen, kan worden gewerkt met afschrikkende maatregelen, door middel van zichtbare beveiliging en camera’s. Als laatste is het belangrijk dat er in geval van een calamiteit snel gehandeld kan worden.

3.2 Programma van eisen

Op basis van het Programma van Eisen is circa 9.900 m² bruto vloeroppervlak benodigd voor de nieuwe rechtbank. Hieronder een globale opsomming.

Programma kantoor

- kantoorwerkgebied voor 210 fte (inclusief strategische reserve) met een flexfactor van 0.8
- circa 178 werkplekken met voorzieningen
- centrale zone met restaurant en vergadercentrum
- ondersteunende logistieke en facilitaire ruimtes

Programma zalengebied

- 2 extra grote zittingsruimtes geschikt voor strafzittingen, met separate tribunes en aansluiting op het gehechtencircuit.
- 4 nieuwe meervoudige zittingsruimtes met toegang tot het gehechtencircuit
- 6 enquetekamers
- Verhoorkamergebied met separate toegang gehechten
- Gehechtengebied

Publiek gebied

- een ruime en uitnodigende entree met voorruimte buiten
- Nevenentree met separate toegang naar de twee grote zittingsruimtes en een deel van het wachtgebied voor het rechtbank in rechtbank principe
- Wachtgebied met voldoende ondersteunende functionaliteiten zoals spreekkamers, advocatenkamer, persruimte, wachtruimtes getuigen en meer

HET GERECHTSGEBOUW MOET VOOR ALLES EEN FUNCTIONEEL, GASTVRIJ , OVERZICHTELIJK EN VEILIG GEBOUW ZIJN

3.3 Principeontwerp

In totaal is circa 9900 m2 bruto vloeroppervlak programma vastgesteld als benodigd voor de nieuwbouw. Deze omvang past op de beoogde locatie.

Het aantal sturende kaders en ambities in de complexe binnenstedelijke situatie is groot. De mogelijkheden om de dwingende functionaliteit en logistiek van de Rechtspraak in te passen op de dwingende locatie is beperkt. Er zijn dan ook niet veel varianten denkbaar. Varianten die het Rijksvastgoedbedrijf en de Raad voor de Rechtspraak goed in beeld hebben. Daarbij is in een marktconsultatie aangegeven dat een geïntegreerde aanbesteding op basis van een principe-ontwerp wordt gewaardeerd door de potentiële uitwerkende consortia van bouwers en ontwerpers. Een richtinggevend ontwerp schept duidelijkheid op kwalitatieve criteria en vermindert de transactiekosten om mee te dingen naar de opdracht.

Beide overwegingen maken dat het Rijksvastgoedbedrijf ervoor heeft gekozen om een principe-ontwerp op te stellen om zo helderheid te scheppen voor de belanghebbenden en de potentie en impact voor het gebied en de gebruiker van het gerechtsgebouw precies in beeld te hebben.

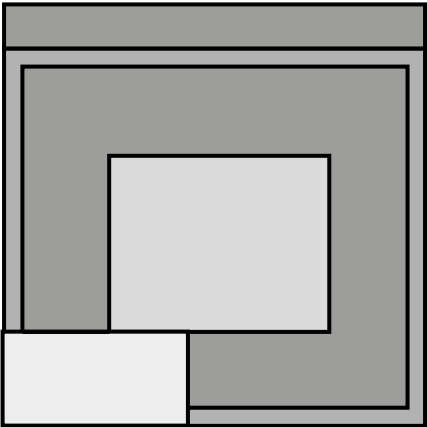
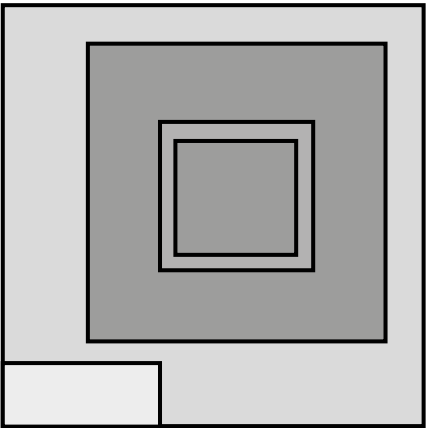
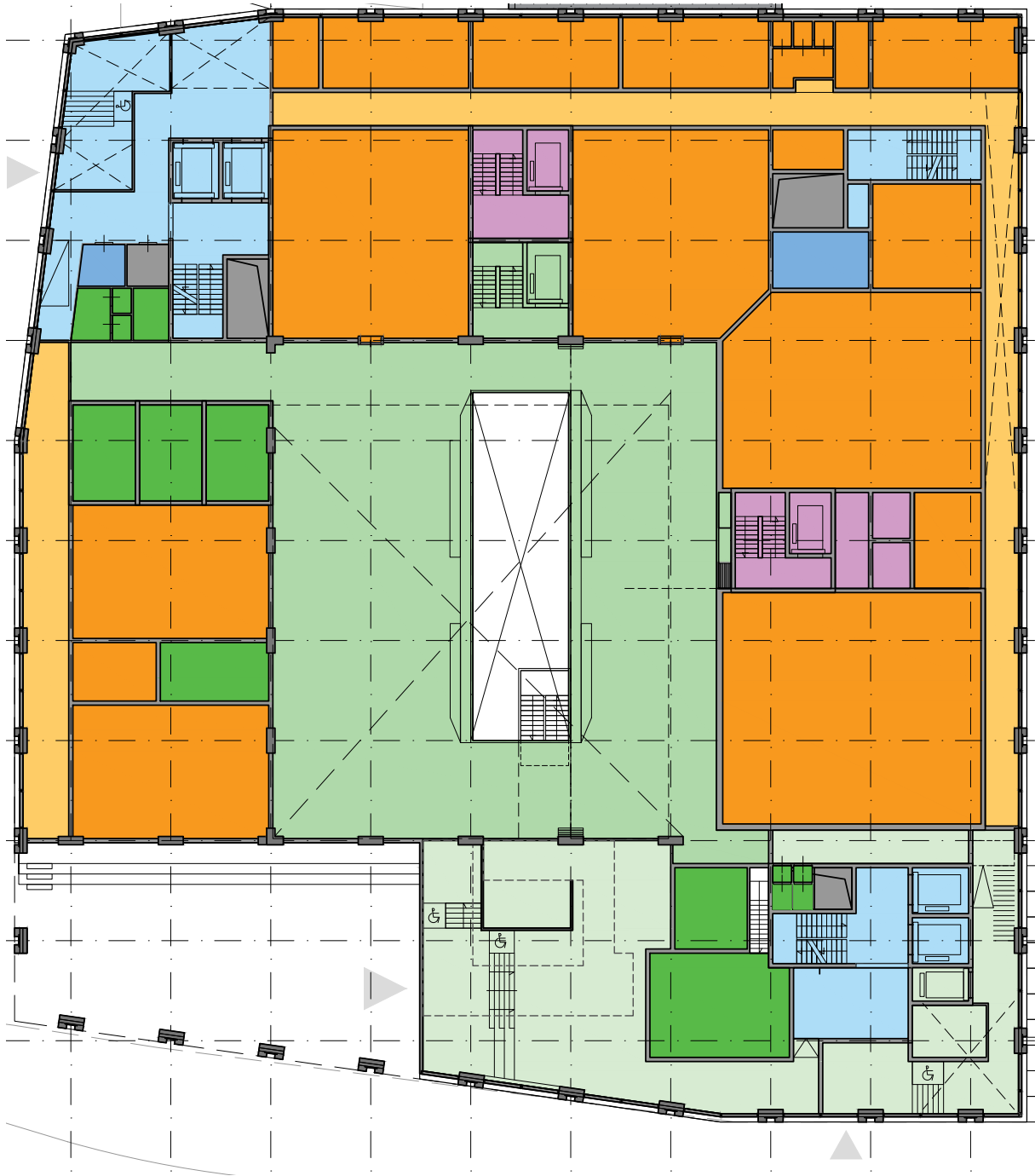
Dit principe-ontwerp is de basis voor verdere doorontwikkeling, wordt als procedureel kansrijk ingeschat en is door de Rechtspraak beoordeeld als functioneel goed bruikbaar.

Het ontwerp zal op de volgende pagina's worden toegelicht. Om hiertoe te komen zijn er verschillende typologische opzetten op het kavel getest. Het zogenaamde pleinmodel voor het publieke gebied lijkt als hoofdopzet voor het programma in Almelo het meest geschikt. Het omloopmodel neemt meer ruimte in beslag en het wachtgebied werd erg smal rondom de zalen. Ook was er per zijde een te beperkte hoeveelheid zalen. Overzicht, toezicht en sociale veiligheid kwamen in het geding. Ook ontbrak ruimte voor een goede entree en voorruite. De vierkante hoofdvorm die volgt uit de kavelkarakteristieken verhoudt zich slecht met de met langwerpige opzet van het straat model.

Het pleinmodel heeft als kwaliteit een compact en geconcentreerd wachtgebied met ruimte voor het grotere programma aan zalen eromheen. De loopafstanden zijn kort en het zicht op de bestemming is goed.

Er is flink gestudeerd op het minimaliseren van de bruto-oppervlakte.

Er zijn meerdere varianten configuraties van de ruimtes getekend en beoordeeld. Met name op de ruimtes rondom de entree en de configuratie van functies in het publieke deel is flink gestudeerd om te komen tot wat in de opzet als een optimale verdeling van ruimtes wordt gezien. Een uitdaging van het pleinmodel is de behoefte om voor de rechtbank in rechtbank een af te scheiden deel van het publieke gebied te markeren (dit is eenvoudiger in een omloopmodel). Hiervoor is een oplossing gevonden met de introductie van een vide in het wachtgebied die ook daglichtbeleving in de verhoorruimtes kan brengen. Op de korte zijdes van de vide is eenvoudig een fysieke barriere te creëren.

er zijn grofweg drie hoofdtypologieën rechtbanken: een straat met zalen aan weerszijden, het plein met de zalen rondom het wachtgebied in het centrum en de inverse, de omloop waarbij het wachtgebied aan de straat ligt en de zalen in de kern.

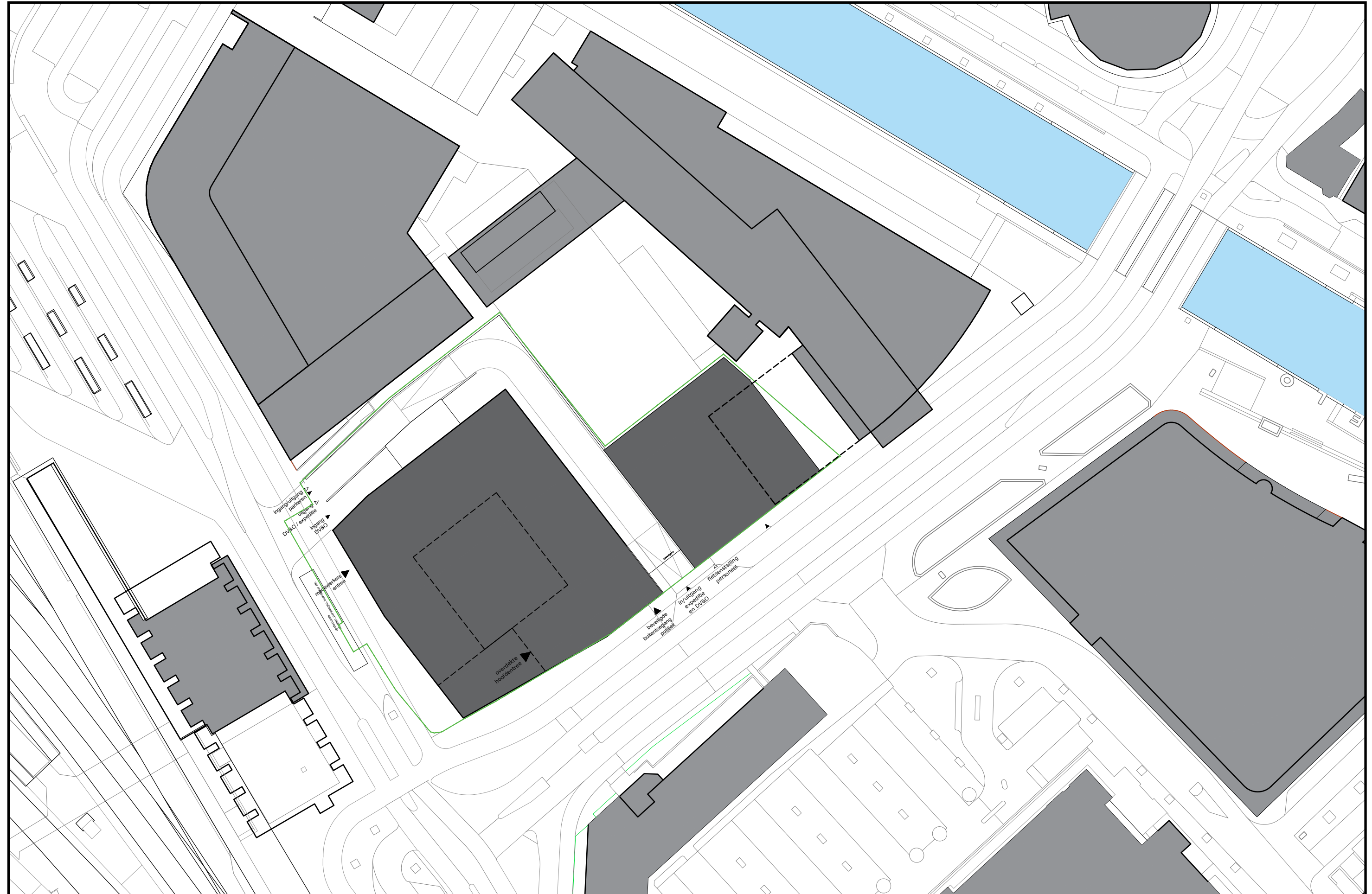
3.3.1 situatie

Het volume van de Rechtbank is geconcentreerd op de hoek Stationsstraat en Egbert Gorterstraat met de hoofdentree strategisch gepositioneerd op deze kruising: in de loop vanuit het station en de Egbert Gorterstraat, de belangrijkste route vanuit het centrum. Om voldoende voorruimte te creëren en deze plek te markeren in het gebouw is er een voorruimte onder het gebouw gecreëerd,

Omdat het kavel enkel vanaf deze twee straten te benaderen is, komen de inritten voor parkeren, expeditie en gehechtenvervoer niet aan de achterkant, maar aan de uiterste zijdes van het kavel aan deze straten te liggen. Het volume is zodanig ingesnoerd dat het mogelijk is om op het kavel rondom het gebouw te rijden. Ook aan de noordoostzijde is deze baan nog 8 meter breed en dus ruim genoeg om in twee richtingen te kunnen passeren, met een stoep ernaast. Zo is het mogelijk om zowel de expeditie als het gehechtentransport in een vorm van eenrichtingsverkeer om het gebouw te organiseren. Inrijden danwel vanaf de Egbert Gorterstraat voor expeditieverkeer met een uitgang aan de Stationsstraat en vice versa voor het Gehechtentransport. Het gehechtenvervoer kan overigens ook vanuit de sluis doorrijden, omkeren en aan de Stationsstraat het kavel weer uitrijden. Dat zal waarschijnlijk de voorkeursroute zijn.

Met deze halverdiepte rijstroken die aansluiten op de -1 laag, is conform de gemeentelijke randvoorwaarden aan de noordwestzijde met ruim 15 meter voldoende afstand gecreëerd naar het gebouw van de belastingdienst. Het volume zelf sluit met circa 21 meter bouwhoogte vanaf de straat mooi aan bij de basishoogte van de bebouwing in het gebied. Waarmee de stedenbouwkundig blok aansprekend wordt voltooid. Aan de Gorterstraat is de toegestane bouwhoogte 30 meter. Er is hier nog ruimte voor twee verdiepingen extra. Voldoende ruimte voor de gevraagde strategische reserve.

Naast het hoofdvolume aan de Gorterstraat is nog ruimte voor een kleiner blok waarin de parkeergarage, het fietsparkeren en het parkeren voor DV&O aansprekend kunnen worden weggewerkt. Zo blijft er een continue straatwand aan de Egbert Gorterstraat, verlevendigd met de hoofdentree onder de colonnade en het ruime zicht naar binnen in het entreegebied en wachtgebied van de nieuwe rechtbank in Almelo.

plattegronden worden verstrekt bij uitnodiging deelname dialoog

3.3.2 Gehechtengebied

Gehechten worden aan- en afgevoerd door de daartoe bevoegde Dienst Vervoer en Ondersteuning en de (parket)politie. Een afzonderlijke toegang ten behoeve van het gehechtenvervoer is een basisvereiste bij elke huisvesting waar gehechten fysiek aanwezig zijn. Bij voorkeur bestaat er ook een tweede route om ingeval van calamiteiten aan- en afvoer te kunnen garanderen. In het principeontwerp zijn deze routes gerealiseerd. Een aanrijroute vanaf de stationsstraat naar de halfverdiept liggende laad en losruimte. Uitrijden kan of aan dezelfde zijde of om het gebouw heen richting de Egbert Gorterstraat. Onderin het parkeergebouw in een apart compartiment zijn acht parkeerplekken ten behoeve van de dienst DV&O gerealiseerd. De chauffeurs kunnen de volgende rit afwachten in de overblijfruimte van de parketpolitie.

Het gehechtengebied vervult een belangrijke rol in de (straf)rechtspleging. De aan- en afvoer van gehechten moet veilig en efficiënt kunnen plaatsvinden. Dat betekent dat het gehechtengebied strategisch gelegen moet zijn ten opzichte van de (straf)zittingzalen en het gebied waar de gehechten worden aangevoerd via de sluis voor de gehechtenbusjes. De ophoudruimten in het gebouw zijn voor derden (en van buiten) niet zichtbaar. Het is de ambitie om zo kort mogelijke looplijnen van het gehechtengebied naar de zittingzalen en het RC-gebied te hebben om zo snelle aanlevering van gehechten naar de zittingen mogelijk te maken. De ophoudruimtes zijn dus centraal in het gebouw gesitueerd direct grenzend aan de verhoorkamers van de rechtercommissaris en met een korte loop naar twee stijgpunten voor de zes zittingsruimtes die voor gehechten ontsloten zijn.

Het gehechtengebied moet overzichtelijk zijn en makkelijk te controleren. Naast de vanzelfsprekende aandacht voor molestbestendigheid en het robuuste karakter is het belangrijk ook hier aandacht te hebben voor de ruimtelijke kwaliteit. De situering van de ruimtes aan één gang zorgt voor een overzichtelijke situatie. Naast het gehechtengebied bevinden zich ook de werkplekken van de parketpolitie die, net als het overige personeel, een goed ingerichte werkplek verdienen. Aan de half verdiepte weg hebben ze de mogelijkheid om volwaardig daglicht naar binnen en zicht naar buiten te krijgen.

3.3.3 Verhoorkamergebied

De verhoorkamers van de rechter- commissaris dienen op korte loopafstand van het gehechtengebied te liggen net als de werkruimten voor de parketpolitie. Bij de rechter-commissaris wordt onder meer beslist over de inbewaringstelling van verdachten. Door een sparing in het wachtgebied van de begane grond krijgen de verhoorkamers nog daglichtbeleving via het grote atrium. De verbinding met het wachtgebied op de begane grond is voor de advocaten en andere procespartijen op deze manier ook vanzelfsprekend. De veiligheid vraagt in dit gebied bijzondere aandacht. Een trap en lift verbindt dit deel van het wachtgebied met de begane grond zodat een gecontroleerde toegang door de bode, en via een wachtruimte, georganiseerd kan worden. De balustrades in het wachtgebied boven en de beplanting daarin voorkomen al te veel inkijk vanaf de begane grond. De rechter-commissarissen hebben toegang vanuit het beveilig werkgebied dicht op een liftkern. Zo kunnen de werkplekken op de kantoorverdieping worden gerealiseerd en toch op korte afstand van de verhoorruimtes. De werkplekken zijn zo niet weggestopt in de ‘kelder’, maar hebben - fysiek gescheiden - dezelfde kwaliteit, als de werkplekken van hun collega’s

Bijzondere aandacht dient er ook te zijn voor twee wachtruimtes voor civieljeugdigen. Het gaat dan om jongeren die civielrechtelijk gesloten zitten in verband met hun eigen veiligheid en in afwachting zijn van een gesprek met de rechter. Idealiter is deze wachtruimte gelegen in de ruimte binnen de rechtbank op de grens van de openbare ruimte en in het bijzonder beveiligde gebied waar de parketpolitie werkzaam is, waarbij kinderen niet door het gehechtengebied hoeven. Want hoe mooi de kindvriendelijke ruimte ook is, als een kind eerst door een lange gang vol cellen en (volwassen) gedetineerden moet, is de omgeving niet kindvriendelijk. Het dient een gesloten, vandaalbestendige, “kindvriendelijke” verblijfsruimte te zijn waarvan de inrichting zodanig is dat het kind er rustig en ontspannen kan verblijven. In het ontwerp zijn de twee ruimtes bereikbaar vanuit de gehechtensluis, en vanuit het publiek gebied voor de verhoorkamers. Op deze wijze kan de civieljeugdige onafhankelijk van de wijze van aanvoer veilig zijn proces afwachten.

verdieping 0 / peil 0 (+1200 boven maaiveld)

3.3.4 Voorruimte en ontvangstgebied

Toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn belangrijke aandachtspunten. Bezoekers moeten geen drempel ervaren en zich welkom voelen. De Rechtspraak vindt het belangrijk dat goed zichtbaar is dat dit het gerechtsgebouw is, met een herkenbare en ruime ingang en voldoende ruimte voor de entee. Het pand moet gezag uitstralen maar moet ook uitnodigend zijn. Daarbij past een open, transparant en licht gebouw. Tegelijkertijd hecht de rechtbank veel waarde aan de privacy van verdachten, slachtoffers, ketenpartners, medewerkers en andere bezoekers die zich in betrekkelijke anonimiteit (zonder dat dit vanaf de straat zichtbaar is) moeten kunnen bewegen binnen de rechtbank. In het principe-ontwerp is hieraan invulling gegeven door de begane grond enigszins te verheffen boven de straat. Enige afstand wordt zo gecreëerd, terwijl er wel goed zicht naar binnen blijft.

Er zijn gescheiden entrees voor publiek en medewerkers, alsook een nevenentree voor publiek direct naar de tribunes van de twee grote zittingsruimtes en een af te scheiden deel van de wachtruimte voor de twee grote zittingsruimtes. Dit 'rechtbank in rechtbank' principe biedt de mogelijkheid gescheiden van het overige publiek zittingen met een hoger risico te organiseren, of een gedeeltelijke openstelling van de rechtbank bijvoorbeeld met weekendzittingen mogelijk te maken. De inritten voor parkeren, de fietsenstalling en de expeditie zijn naast het gebouw in een apart volume georganiseerd.

De hoofdentree is op het kruispunt gepositioneerd onder een hoge kolonnade en zo duidelijk gemarkeerd in het gevelontwerp en gebouwvolume. De voorruimte is ruim genoeg voor groepen om voor de entree beschut te kunnen verzamelen. In deze voorruimte is er al zicht het wachtgebied in en krijgt het publiek zo al een duidelijke indruk van de indeling van het gebouw alvorens het daadwerkelijk te betreden. Dit helpt bij het later oriënteren in de rechtbank zelf.

Na binnenkomst betreedt men een ruime ontvangstruimte vóór de veiligheidscontrole waarin je vriendelijk wordt ontvangen en doorverwezen. Bezoekers kunnen hier ook al informatie krijgen, medewerkers van de informatiebalie nemen hier ook

een plek in. Het accent verschuift zo van beveiliging naar een vriendelijk ontvangstgebied. Het verwijzen naar de zaal waarin de zitting plaatsheeft is eenvoudig omdat door de transparante scheiding heen de bodebalies en zittingsruimtes op beide verdiepingen van het wachtgebied al zichtbaar zijn.

Medewerkers, officieren en andere daartoe door het Rijk geautoriseerde personen kunnen op een eenvoudige manier en snelle manier het gebouw betreden via een personeelsentree aan het station of via het entreegebied direct naar de liftkern. Ander publiek moet via een passende (moderne) beveiligingscontrole. Deze beveiligingsfunctie is mooi aan de achterzijde van de entreebalie opgenomen.

3.3.5 Centraal wachtgebied

Het wachtgebied voor de zittingsruimtes is letterlijk de centrale ruimte van de rechtbank. Een plein onderin het indrukwekkende atrium waaraan alle zittingsruimtes over twee verdiepingen overzichtelijk zijn georganiseerd.

De centrale ruimte is een verzamelgebied voor verschillende bezoekers, zowel voor eisers, gedaagden, slachtoffers, niet gehechte verdachten, advocaten, pers en andere belangstellenden. Jaarlijks ontvangt de rechtbank in Almelo ongeveer 38-duizend bezoekers, gemiddeld 150 per dag. Ook nemen soms hele schoolklassen plaats in deze ruimte voor een zitting begint. Jaarlijks brengen bijna 4-duizend scholieren en studenten een bezoek aan één van de Overijsselse rechtbanklocaties, waarvan ongeveer de helft in Almelo. De ambitie is om al deze bezoekers gastvrij te ontvangen en de mogelijkheid te geven koffie en thee te drinken en eventueel een versnapering te kopen.

De duidelijke zichtlijnen in de ruimte (goed zicht op in- en uitgangen, op de zittingsruimte, de aanwezige bezoekers en partijen, de ontvangstgebieden, de toegang tot de publieke tribune) en gescheiden looplijnen voor de procesdeelnemers, maken een veilige zitting mogelijk. De bodebalies zijn centraal in het wachtgebied aan weerszijden van de vide naar de verhoorruimtes geplaatst. Op de eerste verdieping bevindt zich de derde bodebalie. Een aansprekend vormgegeven trap zorgt ervoor dat de looplijnen kort zijn, een tweede trap dat mensen elkaar kunnen ontlopen als dat gewenst is.

schetsverbeelding: De voorruimte is ruim genoeg voor groepen om voor de entree beschut te kunnen verzamelen

plattegronden worden verstrekt bij uitnodiging deelname dialoog

De vide is ook een handig middel om de zijde van de twee grote zittingsruimtes af te scheiden van de rest van het wachtgebied. Aan de korte zijdes van de vide volstaat een korte afzetting om dit deel volledig fysiek te scheiden en te gebruiken vanuit de nevenentree voor geselecteerd publiek.

Naast overzicht is privacy een belangrijk aandachtspunt, zo blijkt uit de klantwaarderingsonderzoeken dat er behoefte is aan meer privacyruimtes waar slachtoffers, maar ook andere bezoekers, ongestoord hun zitting kunnen afwachten en eventueel kunnen voor- dan wel nabespreken. In het principeontwerp zijn hiervoor zes spreekkamers opgenomen, gelijk verdeeld over de verdiepingen. Deze ruimtes kunnen ook gebruikt worden om tijdens een schorsing met elkaar te kunnen spreken/ onderhandelen.

3.3.6 Zittingsruimtes

Het houden van zittingen is een kernactiviteit van de Rechtspraak. Een goede functionaliteit en representatie juist in die ruimtes is essentieel. Veel zittingen vragen om maatwerk. Een efficiënt gebruik van de beschikbare zalen vraagt ook om flexibiliteit in de zittingsruimtes. Het gebouw en de zittingsruimtes moeten kunnen inspelen op variatie in bijvoorbeeld de verwachte toeloop, media-aandacht, de aanwezigheid van groepen scholieren/ studenten en de grootte van de groepen verdachten, slachtoffers en betrokken familieleden. Daarbij kan het uit veiligheidsoverwegingen soms noodzakelijk zijn om bepaalde groepen vooraf al te scheiden. In de grote zittingsruimtes is een tweede rij partijtafels geprojecteerd waarmee de indeling van de zalen naar wens afgestemd kan worden op de beoogde zitting.

In Almelo wordt een extra grote en een grote zittingzaal uitgevoerd met separate tribunes. De extra grote zaal heeft een zevenkoppig podium. De grote en de vier normale zittingzalen elk ruimte voor 5 magistraten. Deze

zes zalen hebben een toegang voor gehechten. Op de begane grond en eerste verdieping worden daarnaast vijf enquetekamers gerealiseerd voor civielrechtelijke procedures waar de Officier van Justitie geen deelnemer is. De firmantenkamer, een aansprekende historische stijlkamer, uit de oorspronkelijke bebouwing op het kavel komt terug als een mediationruimte op de eerste verdieping.

Het is de ambitie om technisch voortdurend bij de tijd te zijn. Alle zittings- en hoorruimtes zullen worden voorzien van audiovisuele en multimediasdiensten en digitale informatieverstrekking. Voor grote zittingen moet de media van verschillende zalen aan elkaar gekoppeld kunnen worden. De werkplekken in de zittingsruimtes bieden de mogelijkheden voor zowel rechtspraakmedewerkers als ketenpartners om digitale dossiers te raadplegen. De (digitale) inrichting van de zalen moet zo flexibel zijn dat ook in de toekomst eventuele digitale aanpassingen relatief eenvoudig gedaan kunnen worden.

plattegronden worden verstrekt bij uitnodiging deelname dialoog

verdieping 2 / peil +9200 en peil +10800

3.3.7 Overgangsgebied

Het zogenoemde overgangsgebied is bedacht tussen het publieke gebied en de kantooromgeving. Dit gebied faciliteert eten en drinken, borrels, presentaties en andere bijeenkomsten. De ambitie is hier een multifunctionele ruimte in te richten die gebruikt kan worden voor informeel overleg, vergaderingen en rechtbankbrede bijeenkomsten, zoals bij installatiezittingen. Dat betekent dat de ruimte plaats moet bieden aan ten minste 150 personen. Deze ruimte zou ook gebruikt kunnen worden om de samenwerking met ketenpartners zoals het Openbaar Ministerie, advocatuur, Kinderbescherming en ook andere organisaties te bevorderen door gezamenlijke bijeenkomsten te organiseren in deze ruimte. Vanuit het kantoorgebied is het overgangsgebied makkelijk bereikbaar.

Het overgangsgebied ligt op de tweede verdieping op de twee vleugels grenzend aan de Gorterstraat en de Stationsstraat. Aan de stationsstraat de grote vergaderruimtes in de hoek het kenniscentrum. Aan de Gorterstraat over de volle breedte het restaurant. Dit deel van verdieping 2 is lager gelegd op peil +9200. De ruimtes eronder hebben niet dezelfde verdiepingshoogte nodig als de grote zittingzalen, terwijl extra hoogte voor het restaurant en de grote vergaderzalen wel wenselijk is.

Catering

De ruimte waar medewerkers eten en drinken kunnen kopen en consumeren is meer dan alleen een restaurant. Het is ook een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, informeel kunnen overleggen en waar veilig gewerkt kan worden, kortom een multifunctionele ruimte. Deze ruimte heeft een ontspannen en ongedwongen sfeer met voldoende natuurlijke belichting en een goede akoestiek. Er is ook een buitenruimte gecreeerd p de hoek, mooi op de zon zodat men eenvoudig naar buiten kan lopen. De verwachting is dat dagelijks gemiddeld 90 personen in het restaurant zullen lunchen

Vergaderruimtes

De vergaderruimtes zijn centraal gelegen, nabij

het restaurant en goed bereikbaar vanuit de kantoorgebieden. De ruimtes zijn voorzien van alle moderne presentatietechnieken en enkele ruimtes zijn ook geschikt voor videoconferencing. De wens is deze ruimtes zo flexibel in te richten dat ze in de toekomst eventueel ook voor andere doeleinden zoals werkplekken, gebruikt kunnen worden. De drie vergaderruimtes zijn gescheiden met wegneembare wandelementen zodat ook één grote ruimte te creëren is om bijvoorbeeld met 150 man naar een spreker te luisteren. Grenzend aan het kenniscentrum is de verkeersruimte bij de vergaderruimtess vergroot tot een foyerruimte met pantry en toiletten als uitvalbasis voor de vergaderingen. De ambitie is dat deze pantry wellicht als een koffiebar gedurende de hele dag kan worden ingez in combinatie met de zitjes in het kenniscentrum..

Kenniscentrum

Op een centraal gelegen plek in het kantoorgebied grenzend aan de vergaderruimtes is het kenniscentrum ingericht waar medewerkers onderzoek kunnen doen in papieren en digitale juridische literaire bronnen en eventueel ook terecht kunnen om te lezen, te studeren en wellicht ook te werken door er een aantal aanlandwerkplekken te creëren. Het kenniscentrum verbindt het niveau van het overgangsgebied met de kantoorvleugels op peil +10800. De brede podiumdelen die zijn gesuggereerd zouden een mooie invulling kunnen zijn om ook groepen toe te spreken of op een informele manier voordrachten te kunnen houden.

Rustig en druk

Het overgangsgebied kent rustige en drukke functies die samen in één overkoepelende ruimte tegelijkertijd moeten kunnen plaatsvinden. Het overgangsgebied kent ook functies die gedurende de dag wisselend rustig en druk zijn. Het ruimtelijk ontwerp en de inrichting van het overgangsgebied faciliteert beide type gebruik op een aansprekende en functionele wijze. Ook voor de ruimtes met wisselend gebruik moet voor de verschillende gebruiksintensiteiten een passende omgeving worden geboden. De langwerpige opzet over de twee flanken van het gebouw maakt dat binnen één zone druk en rustig op relatieve afstand van elkaar kunnen plaatshebebn.

plattegronden worden verstrekt bij uitnodiging deelname dialoog

3.3.8 Kantoorgebied

Mix van open en gesloten
De nieuwe kantooromgeving moet medewerkers in staat stellen geconcentreerd hun werk te doen en daarnaast moet de inrichting uitnodigen tot samenwerking. Een deel van de werkprocessen, zoals het voorbereiden van zittingen en het schrijven van vonnissen vraagt om geconcentreerde, rustige werkplekken. Andere werkprocessen lenen zich meer voor het werken in meer open ruimtes om samenwerking te vergemakkelijken om bijvoorbeeld samen te werken aan een concept en kennis te delen. De gewenste werkomgeving bestaat uit een goede mix van open en gesloten werkplekken om deze doelen te ondersteunen. Daarbij zal meer behoefte zijn aan geconcentreerde werkplekken dan aan open werkplekken.

voor het principeontwerp zijn de volgende voorlopige uitgangspunten aangehouden:

- Aantal werkplekken voor de Rechtbank is, 168 stuks (210 FTE maal 0,8)
- Additioneel 10 werkplekken voor het OM
- Een mix van 1, 2 en 4 persoonswerkplekken.
- De 1 en 2 persoons ruimten ook bruikbaar maken voor klein overleg
- Qua maat kunnen de werkplekken variëren van 7 tot 9 m2 fno, waarbij het wenselijk is om met name de een persoons ruimten in het kader van ruimtelijkheid wat ruimte te geven, terwijl de 4 persoons ruimte met 4 maal 7 = 28 m2 ruimtelijk al heel aardig zal zijn.
- Qua mix het liefst een opzet die zo flexibel mogelijk is waardoor aanpassingen (van twee 1 persoons naar een 2 persoons of vise versa, van 4 naar 2 maal 2) makkelijk kunnen. De startverhouding is circa:
 - 25 - 40% een persoons;
 - 30 - 50% twee persoons
 - 20 - 40% 4 persoons.
- Qua indeling rekening houden met variatie in

de mate van open en gesloten werkplekken, dus altijd aansluiten op een technisch stramien. uitgangspunt nu is een behoorlijk gesloten opzet. Dus circa 70% van de werkplekken in gesloten ruimtes.

Ontmoetingsplekken
Binnen de werkomgeving worden zones aangewezen als thuisbasis voor de medewerkers zonder harde grenzen tussen de verschillende teams. Dat maakt de inrichting ook meer flexibel. Vanuit de gebruikers is de wens om per zone een ontmoetingsplek/koffiehoek te creëren (incl. keukenblokje met spoelbak, warm en koud water, koelkastje en magnetron) die het team kan gebruiken voor informeel overleg en die ook kan dienen als thuisbasis voor het betreffende team. Aandachtspunt daarbij is wel om deze zo in te richten dat geluidsoverlast voor aangrenzende werkplekken zo veel mogelijk wordt beperkt.

Meer fte dan werkplekken
In de nieuwe kantooromgeving wordt gewerkt volgens de huisvestingsnorm van 0,8 werkplek per fte, de huisvestingsnorm die landelijk geldt voor nieuwbouw van de rechtspraak en ook op de rechtbanklocatie in Zwolle gehanteerd wordt. Dat betekent dat medewerkers, in tegenstelling tot nu veelal het geval is in het huidige gebouw in Almelo, geen vaste eigen werkplek hebben. Daarbij moet ook aandacht zijn voor het opbergen van persoonlijke spullen en (papieren) dossiers. Binnen de werkomgeving worden zones aangewezen als thuisbasis voor de medewerkers zonder harde grenzen tussen de verschillende teams. Dat maakt de inrichting ook meer flexibel. Vanuit de gebruikers is de wens om per zone een ontmoetingsplek/koffiehoek te creëren incl. keukenblokje (spoelbak en koelkastje) die het team kan gebruiken voor informeel overleg en die ook kan dienen als thuisbasis voor het betreffende team. Aandachtspunt daarbij is wel om deze zo in te richten dat geluidsoverlast voor aangrenzende werkplekken zo veel mogelijk wordt beperkt. Ook bij het plaatsen van multifunctionals is het van belang goed te kijken naar het voorkomen van mogelijke geluidsoverlast.

Duurzaamheid en klimaatbeheersing
Bij een nieuwe werkomgeving hoort een goede klimaatbeheersing. De Rijksoverheid draagt vanuit haar maatschappelijke rol bij aan duurzaamheid. Het nieuwe gerechtsgebouw moet aansluiten bij de nieuwste eisen op het gebied van duurzaamheid en moet tevens zorgen voor een omgeving waarin het prettig werken is. De omstandigheden die bepalend zijn voor het fysieke en geestelijke welbevinden van de medewerkers dient veel aandacht te krijgen. De tevredenheid van de medewerkers over de nieuwe huisvesting wordt in belangrijke mate bepaald door comfortaspecten zoals daglicht, verse lucht, temperatuur en akoestiek. Iedere medewerker stelt daarbij eigen eisen aan de voorzieningen. Naast de centrale regeling vraagt dit om voorzieningen voor verlichting, ventilatie en temperatuurregeling waar de medewerker individueel invloed op heeft. Bij flexibel gebruik van de werkplekken dient ook nadrukkelijk aandacht te zijn voor ergonomie zodat medewerkers op een eenvoudige manier de werkplek kunnen aanpassen naar hun eigen behoeftes.

Multifunctioneel
Voor de diverse ruimten is multifunctioneel gebruik een belangrijk aandachtspunt. Een overlegplek kan ook gebruikt worden als aanlandwerkplek of leestafel. De ICT-voorzieningen en het meubilair dienen het multifunctioneel gebruik te ondersteunen. Daarbij is ook informatiebeveiliging een belangrijk thema. De vertrouwelijkheid van de informatie stelt hoge eisen aan de beveiliging daarvan.

plattegronden worden verstrekt bij
uitnodiging deelname dialoog

3.3.9 Techniek en atriumdak

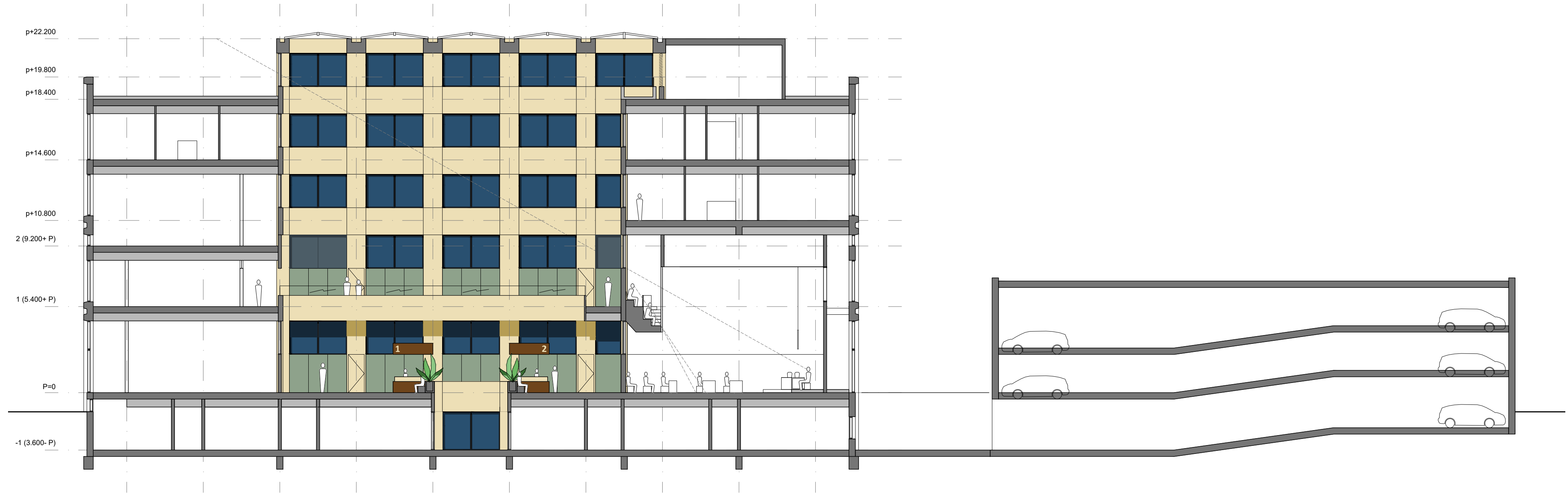
Het atriumdak is bewust een verdieping verder omhoog gezet. Op deze laag kan de techniekruimte ten behoeve van luchtbehandeling direct aansluiten op het atrium en het zo zonder veel leidingwerk van adequate ventilatie en verwarming en koeling voorzien. Deze techniekruimte grenst ook aan twee van de drie schachten die over alle verdiepingen lopen.

Voor het atriumdak zelf wordt geen ranke maar juist een stevige constructie voorzien. De ambitie is geen overdekte buitenruimte, maar juist een hele lichte interieure ruimte. Dit biedt ook de mogelijkheid om het atriumdak begaanbaar te maken zonder het glas te behoeven betreden.

In het kader van het veilig betreden van het lage dak wordt er voorgesteld de dakrand door te steken tot er een veilige borstwering is gerealiseerd. Op deze manier wordt veilig werken architectonisch aansprekend opgelost en niet met allerlei noodgrepen nadien mogelijk gemaakt. Ook eventuele PV panelen, glazenwassersinstallaties en dergelijke zijn op deze wijze vanaf de straat mooi uit het zicht geplaatst.

Strategische reserve

Om de kans op een lange levensduur voor het gebouw te vergroten verlangt de Rechtspraak dat op eht kavel er ruimte os voor circa 20% uitbreidbaarheid. Voor de Rechtbank in Almelo komt dat neer op circa 2000m2 extra vloeroppervlak. Binnen het bestemmingsvlak mag er gebouwd worden tot 25 meter hoogte, en in het blauw gearceerde deel tot 30 meter. Een volledige extra kantoorverdieping toevoegen geeft 1850m2 extra ruimte. twee verdiepingen toevoegen op het blauw gearceerde deel geeft ruimte voor 2200m2 bvo extra programma. De techniek kan dan worden verplaatst naar het nieuwe dakniveau binnen de 30 meter zone. Om deze uitbreidingsopties mogelijk te maken moet tenminste de constructie worden voorbereid op het extra te verwachten nieuwe gewicht.

principedoorsnede met atriumgevel

3.4 Omgang met het principe-ontwerp in de uitwerking

Status Principeontwerp voor de aanbesteding

Naar aanleiding van de marktconsultatie en de ingewikkelde inpassing op het kavel is er besloten om een principe-ontwerp op te stellen. De ambitie van OG is om dit in samenwerking met ON door te ontwikkelen. De status van het principeontwerp en de omgang daarmee in het vervolgtraject wordt hieronder verhelderd.

De volgende aspecten zijn in het principe-ontwerp geadresseerd:

- 1) *Het principe-ontwerp voorziet in een stedenbouwkundige massa -lengte, breedte en hoogte en logistieke ontsluiting van het kavel*
- 2) *Het principe-ontwerp voorziet in een ruimtelijke en functionele verdeling van ruimtes en ruimtclusters in het gebouw.*
- 3) *Het principe-ontwerp voorziet in een beschrijving van de gewenste belevingswaarde en aanzetten voor een passende architectonische verschijningsvorm*

Uitgangspunt is dat de opdrachtnemer de bovenstaande ontwerpprincipes adopteert als voldoende realistisch om uit te werken. Opdrachtnemer neemt de verantwoordelijkheid voor het volledige ontwerp en de vervolmaking en realisatie van het aangeleverde principeontwerp binnen de technische eisen van de vraagspecificatie.

Omdat het principe-ontwerp geen volledig uitgewerkt ontwerp is, zijn in dit stadium niet alle technische eisen van de vraagspecificatie op haalbaarheid te verifiëren. Het is mogelijk dat er in het ontwerpproces van Opdrachtnemer strijdigheden ontdekt worden tussen de gepresenteerde oplossing in het principe-ontwerp en de gevraagde prestatie in de vraagspecificatie. Daarbij geldt dat de prestatie in de vraagspecificatie leidend is. Het is de verantwoordelijkheid van ON om de ruimtelijke uitgangspunten zo uit te werken of zo nodig aan te passen dat ze voldoen aan de verlangde prestaties. Aanpassing van het principe-ontwerp wordt gezien als uitwerking, aanpassing van een technische prestatie als een wijziging.

Hiermee heeft ON een duidelijk richting voor het ontwerp, en zijn de risico's die het Rijksvastgoedbedrijf met deze aanpak naar zich toe haalt beheersbaar. ON heeft de dialoogtijd om risico's in de uitwerking van het principeontwerp te herkennen en eventuele aanpassingen voor te leggen.

De vraag in welke mate ON in het ontwerpproces nog kan modificeren om binnen de kaders van de opdracht te blijven wordt hierna beschreven.

Uitgangspunten uitwerking door Opdrachtnemer

1) stedenbouwkundige massa:

Principe: De massa is gemaximeerd op de kavelmogelijkheden. Groter lijkt niet mogelijk en kleiner niet wenselijk.

Uitgangspunt: Deze maten zijn maatgevend.

2) ruimtelijke en functionele verdeling

Principe:

De in het principeontwerp gedefinieerde indeling van het gebouw is afgestemd met de Rechtbank en Raad voor de Rechtspraak. Functioneel voorziet het in de behoefte van de gebruikers. De opzet is dus sturend voor het ontwerp. Opgave is het in overleg uitwerken en doorontwikkelen gelet op de verlangde technische prestaties. In de doorontwikkeling is het natuurlijk wel mogelijk om nog met verbeteruggesties te komen die zullen worden beoordeeld op tenminste gelijkwaardigheid. Voor zover verlangde prestaties aanpassingen in de indeling nodig hebben geldt hetzelfde principe dat de voorstellen op gelijkwaardigheid worden beoordeeld.

Uitwerking/optimalisatie:

- *Verwerking technische eisen: De gevraagde technische prestatie gaat voor de meegeleverde ontwerpoplossing:* Voor zover het voldoen aan een technische eis een aanpassing van een getekende ruimte behoeft is voor de prijsvorming en ontwerp de gevraagde

technische prestatie maatgevend. Een wijziging kan na goedkeuring OG worden doorgevoerd.

- *Optimalisatie indeling technische ruimtes:* De zones met technische ruimtes op zijn indicatief ingedeeld en globaal op maatvoering beoordeeld. Het is aan ON om binnen deze zones de juiste technische ruimtes en configuratie voor te stellen om te kunnen voldoen aan de gevraagde technische prestaties.
- *Ruimtebeslag installaties (schachten e.d.):* Het ruimtebeslag zoals verwerkt in het principe ontwerp is indicatief. Het is aan ON om het ruimtebeslag te verifiëren en zelf een volledig ontwerp te maken op basis van de technische eisen. ON is vrij om tot andere ontwerpkeuzen te komen. Waar ON afwijkt van het principe ontwerp en dit de ruimtelijke en functionele verdeling raakt moeten deze afwijkingen ter acceptatie aan OG voorgelegd worden.
- *Indeling keukengebied restaurant:* De ruimtes ten behoeve van voedselbereiding en uitgifte op de tweede verdieping zijn indicatief ingetekend. Het is aan ON om een keukenadviseur in te huren en een voorstel te doen voor een definitieve indeling en benodigde apparatuur. Deze apparatuur is geen levering ON, de aansluitingen ervoor wel.
- *Uitwerking overgangsgebied:* in de plattegronden zijn zones aangegeven waar het overgangsgebied (vergaderen, kenniscentrum en restaurant) gerealiseerd moet worden. Het functioneel aantrekkelijk en ruimtelijk aansprekend uitwerken is een ontwerpzaak voor ON
- *Uitwerking kantoorverdiepingen.* De ruimte-indeling van de kantoorverdiepingen is nog indicatief. Binnen de huidige structuur moet een definitieve indeling van type werkplekken en ondersteunende ruimtes worden voorgesteld die zowel functioneel is als aantrekkelijk qua gebruikswaarde en belevingswaarde

3) architectonische verschijningsvorm

In het principe-ontwerp zijn enkele beeldschetsen, doorsneden en gevels opgenomen om te laten zien hoe de referentiebeelden en beschreven beeldambities binnen de structuuropzet gerealiseerd kunnen worden. Met name voor de gevel en het atrium zijn richtinggevend schetsen opgenomen. Voor alle andere ruimtes en plekken is de ambitie enkel in abstractie beschreven.

Principe exterieur:

- De in het principe-ontwerp geschetste en beschreven uitstraling van het gebouw is afgestemd met de opdrachtgever en het bevoegd gezag. In de uitwerking door ON dient de beeldkwaliteit als geduid in de combinatie van beschrijving ambities, referentiebeelden, geveltekeningen en visualisaties als richtinggevend voor het doorontwikkelen van de belevingswaarde van het gebouw. Het functioneert ook als toetskader voor het kwalitatieve niveau waaraan OG de aangeboden uitwerking zal toetsen.
- De kwaliteit van het aangeboden ontwerp is onderdeel van de gunning.

Principe interieur

- Voor het interieur is, met uitzondering van het atrium, enkel in tekst en referentiebeelden de ambitie voor het ontwerp beschreven. Geïnspireerd door deze meer abstracte uitgangspunten zal ON een volledig interieurontwerp (materialisering ruimtes, inrichting en aankleding) moeten maken conform de beschreven ambities, functionele eisen en technische prestaties. De kwaliteit van het aangeboden ontwerp is onderdeel van de gunning. Het aangeboden ontwerp is daarna toetskader voor het kwalitatieve niveau waaraan OG de doorontwikkeling van het ontwerp zal toetsen.

Uitgangspunt proces:

- OG verwacht van ON dat deze gedurende de aanbestedingsfase de voor de ruimtelijke en functionele opzet kritische en risicovolle technische eisen verifieert en eventuele wijzigingen in beeld heeft gebracht in het ter gunning aangeboden VO-ontwerp.
- *Acceptatie uitwerking:* Een architectuurcommissie met daarin de RVB architecten van het ontwerp voor gebouw en vertegenwoordigers van de Rechtspraak zal in de aanbesteding en uitwerking daarna verifiëren of de doorontwikkeling van het ontwerp voldoende passend is gelet op de in het principeontwerp geschetste verschijningsvorm, beschreven ambities en getoonde referenties. Dit komt tot uiting in een score op het gunningcriterium belevingswaarde als onderdeel van de totale

beoordeling en daarna in een beoordeling van de uitwerking voor start bouw.

- *Conformiteit met eisen:* ON is ervoor verantwoordelijk de gewenste belevingswaarde als beschreven in lijn te brengen met de technische prestaties die ook aan het gebouw worden gesteld.
- *Interpretatie nieuwe elementen:* Voor zover aspecten van het gebouw of gerelateerde voorzieningen in het principe-ontwerp of in het ontwerp bij gunning niet zijn gespecificeerd zal door ON een passende uitwerking moeten worden voorgesteld die qua kwaliteit in lijn is met de kwaliteiten van gerelateerde objecten of aspecten die in het principeontwerp of het ontwerp bij gunning wel weergegeven zijn.
- Om grote discussies bij aanvraag start bouw te voorkomen biedt OG de mogelijkheid aan ON om vertegenwoordigers van OG en de Rechtspraak de voortgang van het ontwerpproces op momenten te laten auditen of om in expertsessies kennis te delen. De officiële verificatie op conformiteit heeft plaats bij de formele momenten in het proces.
- Indien ON en OG geen overeenstemming vinden in de te verwachten architectonische kwaliteit zal escalatie richting de stuurgroep OG plaatsvinden, die op basis van een advies van de Rijksbouwmeester een finaal oordeel zal geven.

4 Toekomstwaarde

Voorkom uitputting van grondstoffen

De bouw is een van de grootste verbruikers van grondstoffen uit primaire bronnen zoals mijnbouw. Dit heeft niet alleen veel impact op de plekken waar de materialen - zand, ertsen, natuursteen, klei etc. - gewonnen, inmiddels dreigt er door de van bron naar afval benadering van bouwen een dreigend tekort aan belangrijke grondstoffen voor de bouw. Met die strategie is de bouw ook de grootste veroorzaker van bulk-afvalstromen wereldwijd door bouwafval, sloopmateriaal en het ontbreken van een hergebruiksstrategie. De ambitie is om dit vanaf nu anders aan te pakken. Uitgangspunt is het minimaliseren van het gebruik van eindige bronnen zoals metalen en mineralen (beton, metselwerk) en het maximaliseren van het gebruik van materialen uit circulaire bronnen, zoals hout en gerecyclede grondstoffen. In het ontwerp wordt daarnaast rekening gehouden met het efficiënt oogsten

en hergebruiken van grondstoffen en bouwelementen bij eventuele demontage. In het interieur en exterieur worden materialen gekozen die bijdragen aan een lange levensduur met een laag onderhoudsniveau om zo ook de afvalstroom nodig voor veranging en reparatie te minimaliseren.

Een circulaire ontwerpstrategie zal onderdeel worden van het pakket gunningscriteria.

Minimaliseer de klimaatimpact

Tijdens de bouw van een project wordt veel CO2 uitgestoten. Met de winning van grondstoffen, met de productie van elementen, met het vervoer en de montage op locatie. Alleen al het verbruik van cement voor beton leidt tot 8% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. Daarnaast is ook het energieverbruik van gebouwen tijdens de levensduur voor bijvoorbeeld het verwarmen en koelen en de benodigde electriciteit voor verlichting en apparatuur aanzienlijk. Gebouwen en de bouw samen zijn verantwoordelijk voor 40% van de annuele uitstoot van kooldioxide. Dat moet naar nul om de gevaarlijkste effecten van klimaatverandering voor te zijn. Het is de ambitie om de ontwikkeling van het gerechtgebouw in Almelo een zo laag mogelijke millue-impact te geven. Bij de keuzes van toe te passen materialen moet dit een leidende overweging zijn. In de keuzes voor energiesystemen idem. Het atrium zorgt voor

een compact volume met een goede inhoud opervlakte-balans. Het aanzienlijke dakoppervlak kan worden ingezet voor energieproductie op locatie.

Een zo laag mogelijke MPG-score zal onderdeel worden van het pakket gunningscriteria

Versterk de lokale biocultuur

De activiteiten van de mens veroorzaken wereldwijd het grote uitsterven van dieren en het verdwijnen van natuur. Het zogenaamde antropoceen - het tijdperk van de mens - is vooralsnog geen goed nieuws voor andere diersoorten. Toch is met een uitgekiende ontwerpstrategie ook het stedelijk biotoop wel degelijk geschikt te maken voor een groot aantal dieren en planten. Dak- en muurvlakken die daarvoor geschikt zijn kunnen met de juiste materialisering en intensieve begroeiing met de juiste vegetatie bijdragen aan leefomgevingen voor tal van insecten, vleermuizen, vogels en kleine zoogdieren. Met name de gevels en het dak van de parkeergebouw lenen zich hier goed voor. Ook voor de mens overigens zal het uitzicht op een esthetisch aansprekende natuurlijke inrichting een belangrijke positief aspect van de beleevingswaarde kunnen zijn.

Het is de ambitie om van de aanwezigheid van Rechtbank een positieve bijdrage te laten zijn voor de natuur en de biodiversiteit in het gebied.

5 Belevingswaarde

4.1 Beeldambities

Zichtbaar

Rechtspraak draagt bij aan instandhouding van de rechtstaat, het vertrouwen van de burger in het recht door integere en tijdige beslechting van geschillen en berechting van strafbare feiten door onafhankelijke rechters. Voorwaardelijk voor een succesvolle rechtspraak is zichtbaarheid. Daarbij hoort een zichtbaar, herkenbaar en passend gebouw waar burgers hun recht kunnen halen en dat ook uitnodigend is voor het publiek om te ervaren dat recht wordt gesproken. De ambitie is een opvallend en herkenbaar gebouw dat bijdraagt aan de bekendheid van de Rechtbank in Almelo en de regio. Het nieuwe gerechtsgebouw op de beoogde prominente zichtlocatie direct bij het station en de ambitie voor het gebouw hebben de potentie het architectonisch karakter van het gebied positief te beïnvloeden, de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de Rechtspraak in Almelo te vergroten en de identiteit van Almelo te versterken.

Herkenbaar

Het gerechtsgebouw moet representatief zijn voor de rechtspraak en bijdragen aan het beeld van de Rechtbank, als onafhankelijke maar betrokken, professionele, integere organisatie die met gezag opereert. Een bijdetijdse, moderne vormgeving is de ambitie. Een uitstraling die het gezag van de rechtspraak ondersteunt. Niet door te willen imponeren, maar met precisie in de detaillering, een gewogen consequente vormgeving van gebouw, interieur en meubilair. Een effectieve inzet van stijlmiddelen, niet overmatig decoratief, maar ook niet saai en ongeïnspireerd. Het gebouw is groots en straalt gezag uit, maar is ook toegankelijk en uitnodigend. Geen kille abstractie, maar plastisch en met detail.

Passend

De rechtspraak ambieert een plek midden in de samenleving. Als publieke organisatie is het ook belangrijk dat mensen ervaren dat het recht namens hen wordt gesproken. Het gebouw biedt zicht naar binnen, maar biedt ook voldoende privacy voor bezoekers, slachtoffers en ook medewerkers. De ambitie is een gebouw dat door een goede lokale inbedding en een goed op de omgeving afgestemde vormgeving ook bijdraagt aan een lokale worteling van de rechtspraak. Een gebouw dat door zijn aanwezigheid en inpassing bijdraagt aan de stedelijke kwaliteit en levendigheid van het stationsgebied van Almelo. Het vernieuwde stedelijk blok wordt door het gerechtsgebouw voltooid. Een inpassing met oog voor de kwaliteiten van bebouwing op belendende kavels en het monumentale stationsgebouw is essentieel. De ambitie is het gebouw naast een hedendaagse en toekomstgerichte signatuur, qua identiteit mede te inspireren op de locatie.

HET GERECHTSGEBOUW HEEFT DE POTENTIE
EEN BELANGRIJK BEELDKENMERK VOOR
DE RECHTSPRAAK IN ALMELO TE WORDEN:
ZICHTBAAR, HERKENBAAR, PASSEND

Het Twenthe centrum is een belangrijke inspiratie van hoe een gebouw kan bijdragen aan de herkenbaarheid van een organisatie, betekenisvol kan zijn voor de omgeving en met goede architectuur de waardering voor beide vergroot: zichtbaar, herkenbaar en passend.

5.2 Uitstraling van de rechtbank

Een rationele hoofdstructuur voor het gerechtsgebouw benadrukt de functionele aard van de werkzaamheden in het gebouw. Juist door op nuttige plekken afwijkingen te introduceren wordt het gebouw leesbaar: entree en functiegebieden binnen worden herkenbaar. Met plastic en ‘dikte’ van de gevel krijgt het gebouw karakter, geen kille abstractie. Hoogwaardige, herkenbare materialen zorgen voor waardering en herkenning in de omgeving. Ornament of opvallende detaillering verschaft het gebouw op ondergeschikt niveau een extra visuele dimensie waarmee met gepaste trots de rol van de rechtspraak in de samenleving erkend wordt.

De volgende aspecten zijn leidend voor de uitstraling van het nieuwe gerechtsgebouw

Hedendaagsheid

De rechtspraak staat met twee voeten in de huidige maatschappij en evolueert mee. Hedendaags en niet per sé tijdloos. Het is de ambitie om het gebouw lang te gebruiken, met voldoende kwaliteit houden ook uiteindelijk te dateren gebouwen voldoende affectiviteit om behoudenswaardig te zijn. De in zichzelf tijdloze ontwerpambities hieronder beschreven zouden een dergelijke kwaliteit moeten borgen.

Structuur en afwijking

Er is een duidelijke rationele basis voor de gevelcompositie: een structuur. Deze heldere en begrijpelijke opzet geeft het gebouw een doelmatige en functionele uitstraling. De uitwerking is echter niet dogmatisch, op nuttige plekken wordt de structuur losgelaten om accenten en verrijkingen aan de compositie te geven. Juist deze afwijkingen maken het gebouw intrigerend. Er is wat te ontdekken aan het gebouw. Het laat zich niet in een blik duiden. De basis is goed, de afwijkingen maken het beter.

Een dergelijke benadering van architectuur heeft een correlatie met de rechtspraak, deze acteert binnen duidelijke kaders van jurisprudentie en het wetboek van strafrecht, maar er is nadrukkelijk ruimte voor de rechtsprekende macht om in iedere casus ook casusspecifieke overwegingen ruimte te geven in het vonnis. Structuur en maatwerk samen zorgen voor goede rechtspraak.

Een hedendaagse uitstraling met een rationele gevelopzet, structuur en afwijking. Plastic en diepte in de gevel geven het gebouw sculpturale kwaliteit.

Plastiek, materialiteit en openheid

Het gebouw is rationeel en regelmatig van opzet, gezaghebbend. Het heeft toch ook een vriendelijk gezicht, door het vele glas en het zicht naar binnen dat het op de juiste plekken biedt. Plastic en diepte in de gevel geven het gebouw sculpturale kwaliteiten. Een kwaliteit die vergroot door aansprekende materialiteit. Herkenbare en hoogwaardige materialen die karakter geven. Geen abstractie: het gebouw is aantrekkelijk en tactiel. Een gebouw dat wordt gewaardeerd.

Deze balans tussen gezaghebbend en toegankelijk is een belangrijke uitdaging voor de rechtspraak. In de vormgeving moet tot uitdrukking worden gebracht dat er recht wordt gesproken, hetgeen een zekere distantie vraagt. Anderzijds moet er ruimte gegeven kunnen worden aan heel persoonlijke ervaringen en emoties hetgeen een zekere intimiteit en geborgenheid verlangt. De openheid biedt de maatschappij een blik naar binnen, maar een zekere geborgenheid is voor sommige bezoekers heel belangrijk.

Het opvallende detail

Herkenbaar en aansprekend. Het gebouw mag uitstralen dat de Rechtspraak trots is op het functioneren van de democratische rechtstaat in Nederland waarvan het een essentieel deel uitmaakt. Met het gebouw kan ook gewerkt worden aan een herkenbare en gewaardeerde plek in de samenleving. Hoogwaardige, opvallende architectonische detaillering is essentieel voor herkenbaarheid. Waar een gestructureerde opzet de rationaliteit van de rechtspraak aanzet, kan ornamentiek, een verfijnde detaillering als een extra visuele laag aan het gebouw de statuur van de Rechtspraak accentueren en het gebouw verrijken. Ieder detail is architectuur. Het is de ambitie het nieuwe gerechtsgebouw een dergelijk verrijking te geven.

Ook in de rechtspraak draait het om details. Dat gaat van de kleine details die een zaak richting kunnen geven, kleine karakteristieken die leidend zijn in de bewijsvoering, tot de noodzakelijke precisie van formuleren van vonnissen. Daarnaast is de rechtstaat ook iets waar we in Nederland trots op mogen zijn, een trots die in het gebouw tot uitdrukking mag komen.

Herkenbare en hoogwaardige materialen die karakter geven. Geen abstractie: het gebouw is aantrekkelijk en tactiel.

Plastiek materialiteit en openheid geven karakter. Als beeld iets te abstract voor de rechtbank in Almelo

gevelschets Egbert Gorterstraat

Gevelschetsen principe-ontwerp

Structuur en afwijking
De Rechtbank is opgezet in een regelmatig grid van dikke houten kaders, 40 cm breed in aanzicht en met een aansprekende diepte. In een stramien van 4m80, met telkens ook 40 cm tussenruimte geven ze veel diepte en plasticiteit aan de gevel. Rationeel volgt de gevel zo het constructieve stramien met dichte delen ter plaatse van de gevelkolommen. Met de grote zittingsruimtes bruto 5m 40 hoog hebben de onderste twee verdiepingen een rustige enigszins verticale kadering. Het onderste kader heeft geen onderrand maar ligt direct op het metselwerk waarmee het feitelijk een kolommenstructuur wordt.

De twee bovenste kantoorlagen zijn samengevoegd in één kader, waarmee dit vak meer verticaliteit krijgt en zo een natuurlijke beëindiging van de compositie bewerkstelligt. De verticaliteit is nog extra aangezet door de dakrand direct als een balustrade uit te voeren waarmee de kaders nog wat extra hoogte krijgen. Het dak is zo ook veilig betreedbaar.

Een duidelijke rationele basis voor de gevelcompositie: een structuur, die het gebouw een doelmatige en functionele uitstraling geeft.

De tussenliggende vloerdelen zijn ietwat terugliggend uitgevoerd in een donkerder houten lattensysteem die zo meegaat met het wat donkere triple glas in de donkere aluminium kozijnen. Ook de wat lager liggende vloer van de overgangsverdieping komt in het middelste kader als een donkere houten strook in beeld. De bovenzijde van de middelste houten kaders vormt hier een deel van de wand, waarmee direct zicht op het restaurant en de buitenruimte vanaf de straat vermindert.

In de plint komt het gebouw op de gemetselde basis te liggen die in kleur relateert aan de donkere houten stroken. Een robuuste landing op de straat. Ter plaatse van de houten kolommen is het metselwerk dieper zodat ook hier ploastiek ontstaat.

Op nuttige plekken wordt zo de structuur losgelaten om accenten en verrijkingen aan de compositie te geven. Door ter plaatse van de entree de glasgevel terug te leggen veranderen de houten kaders hier in een kolonnade, waarmee de entree duidelijk visueel wordt gemarkeerd en tegelijkertijd een overdekte voorruimte ontstaat waar het fijn wachten is alvorens de rechtbank te betreden. Een overdekte ruimte waar voldoende plek

is voor de pers om presentaties te geven of anderszins het publiek de ruimte heeft te participeren met de rechtspraak. Op deze terugliggende gevel is ruimte om bijvoorbeeld het logo van de rechtspraak smaakvol in te passen. Door juist op het kruispunt Egbert Gorterstraat en stationsstraat de gevel met een half stramien te eindigen ontstaat een open hoek waarmee de compositie niet hermetisch is maar uitnodigender wordt. Het balkon hier op de tweede verdieping zorgt voor een extra afwijking in het gevelbeeld die het geheel opvallend maakt.

Een accentuering van de medewerkersentree en nevenentree voor publiek met een metselwerk luifel zorgt voor menselijke maat en schaalverkleining van de gevel in de plint. Leuke afwijkingen die het geheel verrassender maken.

Plastiek, materialiteit en openheid
Het vele glas en het zicht naar binnen vanaf de straat en de voorruimte geven het gebouw een open karakter. Met de brede houten kaders is het geen spiegelende glazen abstractie, maar een vriendelijke gevel met veel diepte en tactiliteit. Het grilligere metselwerk versterkt dat nog. Een spel met de diepte van de gevel: De houten kaders

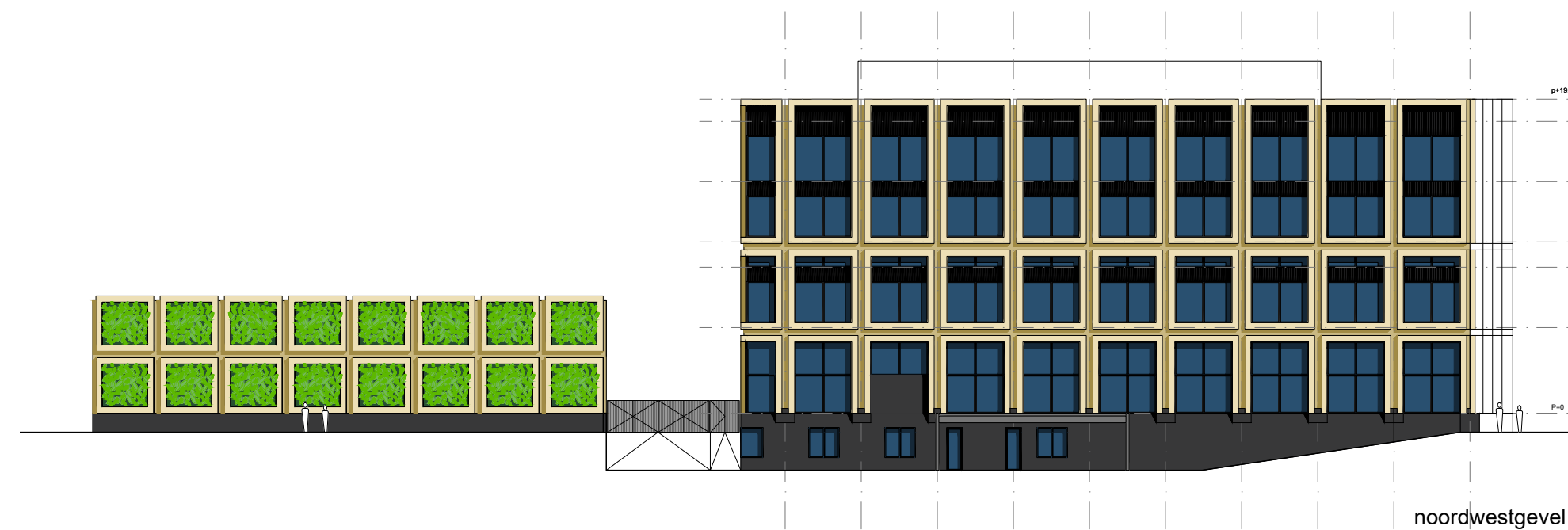
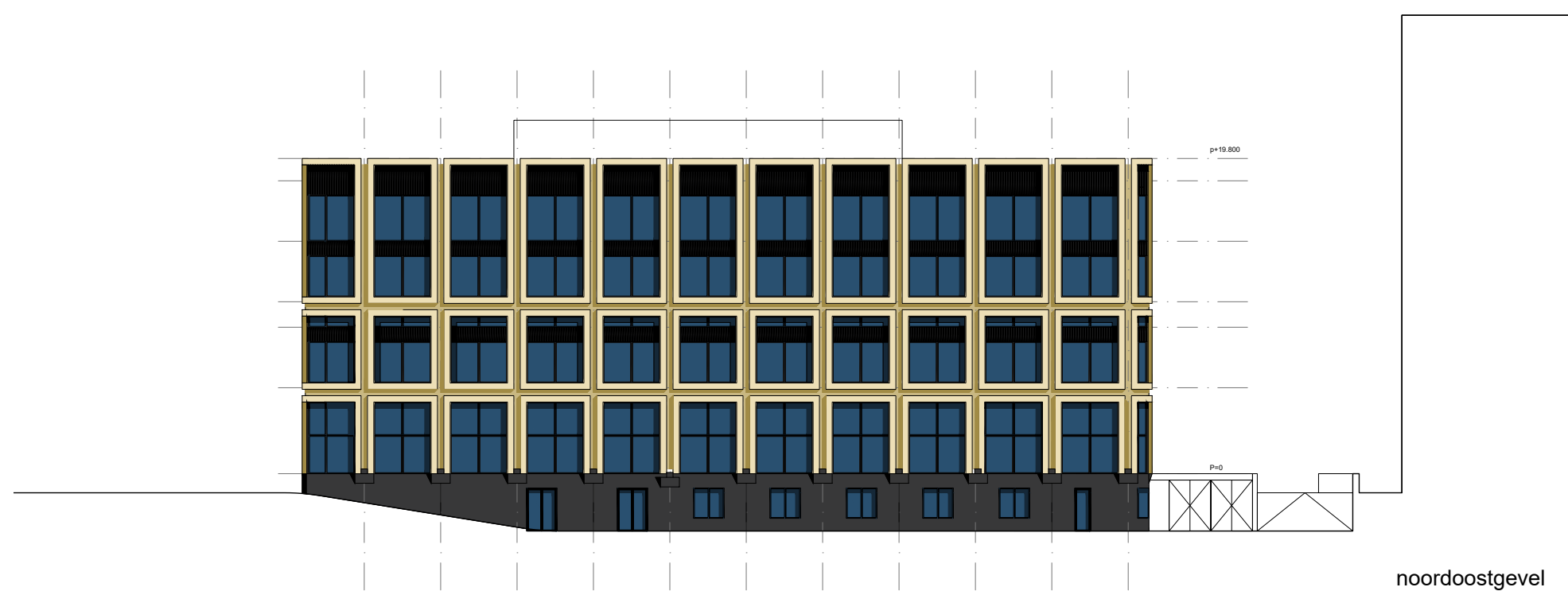
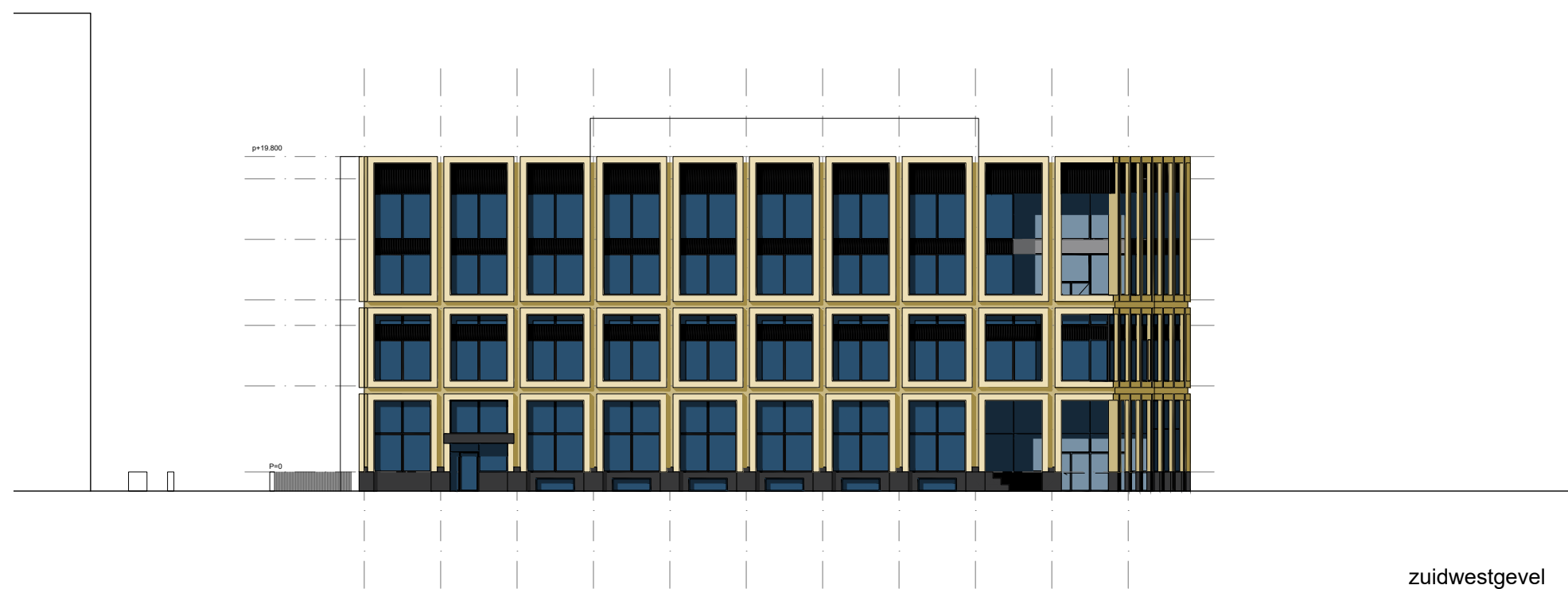
steken voorbij de donkere stroken, die weer uitsteken voor de kozijnen, geeft de gevel diepte en sculpturale kwaliteit.

Hout, steen en glas zijn herkenbare en hoogwaardige materialen die karakter geven.

Het opvallende detail
Waar een gestructureerde opzet de rationaliteit van de rechtspraak aanzet, kan ornamentiek, een verfijnde detaillering, als een extra visuele laag aan het gebouw de statuur van de Rechtspraak accentueren en het gebouw verrijken. Met de kaders ontstaat een aangenaam stevige structuur van telkens 1m20 brede houten stroken. Juist de brede 'naad' tussen de kaders maakt het een karaktervolle ritmiek, de kaders komen los van elkaar. Een subtiele verbijzondering van het gevelbeeld. De donkerder houten borstweringen lenen zich voor verbijzondering in de uitwerking, een extra esthetiek. Geen overmatige decoratie, of kitscherige versiering, maar een interessante verrijking van de nog steeds rationele opzet van de gevel die passend is voor de rechtspraak, die zo de herkenbaarheid en de affectie voor het gebouw kan vergroten.

Natuurinclusief
Alle aspecten van het gebouw dragen bij aan de representatieve waarde. Ook het parkeergebouw moet aansprekend worden mee-ontworpen. Met het doorzetten van de metselstrook wordt er een duidelijke relatie gelegd met het hoofdgebouw. Ook wordt zo het onaantrekkelijk zicht naar binnen geweerd, en kunnen de medewerkers uit het zicht parkeren. Belangrijk is het natuurlijk een aansprekende metselsteen en metselverband te kiezen om zo een mooie muur te maken. Daarbovenop en ernaast weer de houten kaders , maar nu open ingevuld met begroeiing. De garage wordt zo natuurlijk geventileerd en juist met het parkeergebouw kan de rechtspraak in Almelo bijdragen aan het versterken van de lokale flora en fauna. Ook het dak van de parkeergarage is hiervoor nuttig.

4.3 Kwaliteit van de huisvesting

Licht, ruim, hoogwaardig en karaktervol

De ambities voor de nieuwe huisvesting zijn hoog, maar het is nadrukkelijk niet de wens om een overdadig of met bijzondere luxe uitgevoerde huisvesting te realiseren. De verlangde hoogwaardige ruimtelijke beleving van het publieke deel als visitekaartje van de rechtspraak en een aansprekende en verzorgde werkomgeving voor de medewerkers van de rechtbank moet hierop aansluiten.

Ruimtelijke kwaliteit is een samenspel van licht, maatvoering, materiaal en karakter gevende architectonische elementen. De Rechtbank hecht allereerst aan een lichte, open huisvesting. Het gebouw is overzichtelijk en doorzicht, uitzicht en oriëntatiemogelijkheden ondersteunen de vindbaarheid van functies. De maatvoering van het gebouw is zo dat de functionaliteit ontspannen kan worden ingepast en de ruimtebeleving wordt vergroot door bijvoorbeeld vides en een ruime verdiepingshoogte. Extra ‘breedte en hoogte’ in het gebouw geven direct meer ruimtelijke kwaliteit. De toegepaste materialen zijn niet overdreven ‘luxe’, maar in het publieke deel ook vanwege het intensieve gebruik wel kwalitatief hoogwaardig. Door op de juiste plekken elementen als bijvoorbeeld trappen of balies, architectonisch te verbijzonderen en daarnaast voldoende aandacht te geven aan architectonisch aansprekende details krijgt het gebouw karakter en wordt de ruimtelijke beleving geïntensiveerd.

Het is de ambitie om met deze gewenste ruimtelijke kwaliteiten en een verfijnde architectonische detaillering de waardering voor het gebouw te vergroten en de medewerkers naast een functionele werkplek ook een karaktervolle en ruimtelijk aansprekende werkomgeving te bieden.

De toepassing van kunst in het gebouw, ondersteunend aan de ruimtelijkheid, is een belangrijk aspect van belevingswaarde. De percentageregeling voor beeldende kunst is van toepassing.

Gradatie in de ambitie

Het wachtgebied, de entree en de grote zittingsruimtes zijn de identiteitgevende plekken van de Rechtbank. Hier in het publieke gebied is de vormgeving een wezenlijk onderdeel van het succes van de rechtspraak en de ambitie is dus navenant hoog. Het overgangsgebied is een ruimte in het werkgebied dat opvallend mag zijn, terwijl de werkplekken zelf een verzorgde vormgeving verdienen. Ruimtes als de parkeergarage of opslag hebben enkel functionele eisen. Op deze wijze zijn de verschillende ruimtes in de Rechtbank geclassificeerd op ruimtelijke ambitie: identiteitgevend, opvallend, verzorgd en functioneel, waarbij de aankleding, materialisering en vormgeving van inrichtingselementen passend moeten zijn voor de bijbehorende ruimtelijk ambitie.

Licht, ruim, karaktervol door opvallende architectonische elementen en de toepassing van kunst

Natuurlijke elementen en materialen zijn een belangrijke kwaliteit in het interieur

Het kantoorwerkgebied wordt passend in het geheel ook verzorgd vormgegeven

Architectuur entree en ontvangstgebied

Een belangrijk aandachtspunt is dat de entree herkenbaar, bereikbaar en toegankelijk is. Bezoekers moeten geen drempel ervaren en zich welkom voelen. De entree ligt dus op een logische plek gelet op aanlooproutes voor het publiek. De entree is opvallend gemaakt in het silhouet van het gebouw en de overgang tussen binnen en buiten is geminimaliseerd.

In het principe-ontwerp zijn deze aspecten ingevuld door op de hoek van de Egbert Gorterstraat en de Stationsstraat de begane grond in te snoeren. Hierdoor ontstaat een in het silhouet opvallende overdekte buitenruimte met voldoende maat voor groepen om te verzamelen alvorens ze het gebouw betreden. In deze buitenruimte is er al ruim zicht naar binnen

mogelijk het wachtgebied in zodat er een duidelijke eerste indruk van de indeling en organisatie van het gebouw is voordat er bij de ontvangstbalie bestemmingsinstructies gegeven worden. Dit vergemakkelijkt het vinden van de juiste zaal. De begane grond ligt 1m20 verhoogd om zo een vanzelfsprekende aanrijbeveiliging te vorm zonder bollards of andere beveiligingsmiddelen die de beleving verminderen. De entree is nog gelijkvloers en daarmee laagdrempelig. De hoogte wordt binnen overbrugt met een brede trap waarin voldoende ruimte is om een mindervalideplateau op te nemen. Er zal a aandacht voor moeten zijn dat deze architectonisch aansprekend wordt mee-ontworpen. De kwaliteit van de voorruimte wordt in belangrijke mate gekleurd door het plafond. Voorgesteld wordt om hier het

thema van de houten vakken als in het atriumdak in te zetten doorlopend de ontvangstruimte in. Ook een goede en aansprekende verlichting is belangrijk. Ook op somberder dagen moet de voorruimte en de entree een fijne lichte plek zijn en 's avonds niet een donkere hangplek.

Een leuk detail is dat er in de voorruimte ook zicht in een zittingsruimte is. Een vitrage zal nodig zijn om het zicht naar binnen te belemmeren als er een proces gaande is, maar geregeld zal er naast zicht op de entree, en het wachtgebied ook al een blik op een zittingsruimte mogelijk zijn. Een compleet beeld van het proces dat te wachten staat.

De centrale ontvangstbalie ligt strategisch op de loop en

vormt een belangrijk oriëntatiepunt. Een bezoeker wordt hier vriendelijk ontvangen. Iets terugliggned is er ook een balie voor CIB-functies zoals het aantekenen van beroep voor de scanvoorziening. De balies zijn voorzien van beveiligingsglas. Onderzocht wordt nog of dit ten alle tijden gesloten moet zijn.

In de loop naar het wachtgebied is de scanvoorziening mooi opgenomen in een aansprekende omkleding, evenals de lockers voor in beslag genoen goederen en andere benodigde voorzieningen. De veiligheidsmiddelen moeten de gewenste beeldkwaliteit niet negatief beïnvloeden. Na het passeren van de detectiepoortjes wordt het wachtgebied betreden.

- De ruimtelijke kwaliteit van de entree wordt in belangrijke mate gedefinieerd door de volgende aspecten:
- Het gebouw heeft een duidelijk silhouet, waarbij de focus automatisch naar de entree leidt
 - De vormgeving verbindt de schaal van het gebouw en de schaal van de mens.
 - De entree is herkenbaar, royaal, uitnodigend en laagdrempelig
 - Er is een natuurlijke loop naar binnen door transparantie, consequent materiaalgebruik en vormtaal
 - de voorruimte en ontvangstruimte zijn identiteitgevende ruimtes

schetsverbeelding: vanaf de voorruimte buiten is al goed zicht naar binnen op het entreegebied en wachtgebied, materialen lopen door naar binnen. De ingang is zo laagdrempelig

schetsverbeelding: het doorverwijzen is eenvoudig, de meeste zalen zijn direct zichtbaar. Aandacht voor goede signing blijft belangrijk.

Vormgeving wachtgebied rechtsgebouw.

De centrale ruimte is een verzamelgebied voor verschillende bezoekers. Zowel voor eisers, gedaagden, slachtoffers, niet gehechte verdachten, advocaten, pers en andere belangstellenden. Jaarlijks ontvangt de rechtbank in Almelo ongeveer achtendertigduizend bezoekers, gemiddeld honderdvijftig per dag. Ook nemen soms hele schoolklassen plaats in deze ruimte voor een zitting begint. De ambitie is om deze bezoekers gastvrij te ontvangen. Duidelijke zichtlijnen in de ruimte (goed zicht op in- en uitgangen, op balies, op de zittingsruimtes, de aanwezige partijen en de publieke tribune) en gescheiden looplijnen voor de procesdeelnemers, maken een veilige zitting mogelijk.

De ruimtelijke kwaliteit van het wachtgebied wordt in belangrijke mate gedefinieerd door de volgende aspecten:

- Door ruimtelijkheid (hoogte, breedte) en bijzondere architectonische elementen wordt een herkenbare bijzondere ruimte gemaakt
- Transparantie, natuurlijk licht, contact met buiten, maar ook plekken met meer geborgenheid en voldoende aandacht voor de privacy van bezoekers en medewerkers
- Binnen een overzichtelijk geheel met een duidelijke oriëntatie moeten verschillende doelgroepen gescheiden kunnen wachten
- De stijl is vriendelijk, representatief, ingetogen, rustgevend, niet te veel prikkels
- De materialisering is kwalitatief en bestendig; natuurlijke materialen hebben de voorkeur

Licht, ruim, karaktervol door opvallende architectonische elementen en de toepassing van kunst

Licht, ruim, karaktervol door hoogwaardige materialen en de toepassing van kunst

Schetsvisualisatie

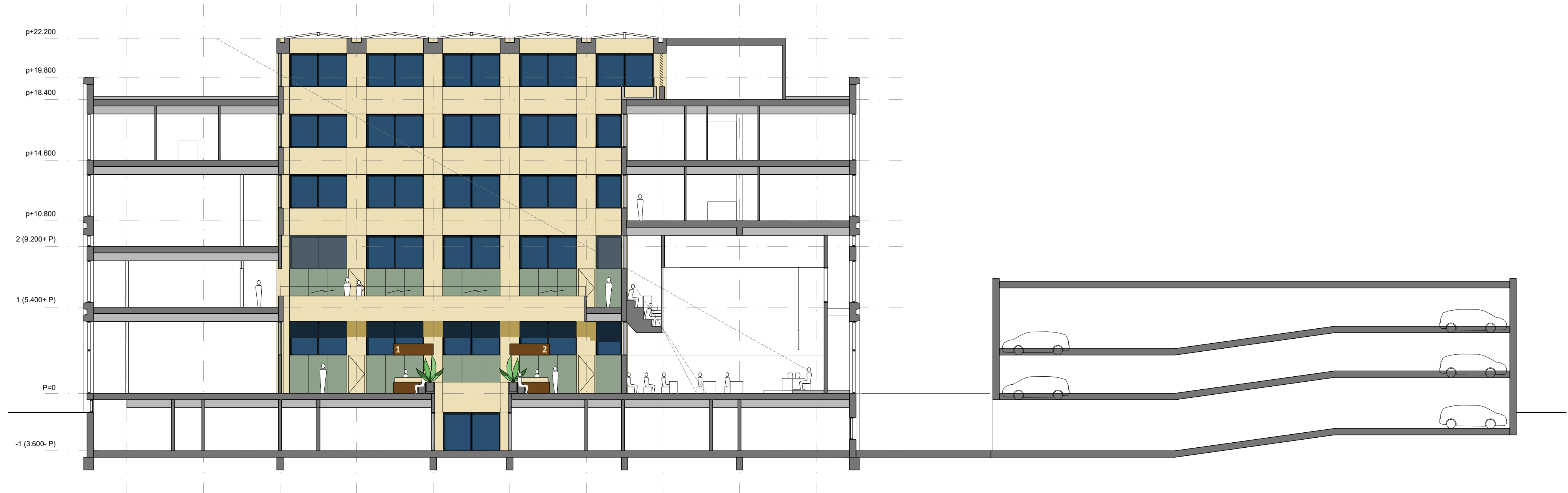
Schetsuitwerking centrale wachtruimte

Licht, ruim, hoogwaardig, karaktervol

Met het atrium over de volle hoogte van het gebouw wordt er een indrukwekkende centrale ruimte gecreëerd die zonder meer identiteitgevend kan worden voor het nieuwe gerechtshuis in Almelo.

De vier aanzichten van het atrium laten allen binnen hetzelfde systeem van houten kolommen en borstweringen met invulling toch telkens een ander beeld zien. Het is vooral een spel met de horizontale banen: glas, borstweringen en wanden die genuanceerd variatie in de ruimte aanbrengt. De L en M zalen lijnen uit met de kolommen waardoor het vakkenpatroon van de buitengevel als thema terugkeert. Brede vakken van een mooi houtfineer markeren de constructie van kolommen en dichte borstweringen. De kolommen zijn 1200mm breed, de borstwering 1600mm hoog zodat op de kantoorverdiepingen de bureaus niet in het zicht komen. Op de onderste twee zaalverdiepingen vormt een stoffen bekleding van de zaalwanden een verrijking en verzachting van de uitstraling. Het geeft een rustgevend karakter aan het wachtgebied. De stoffen wanden verhinderen zicht de zalen in en bieden met 2m40 hoogte een mooie ruimte om deuren in te verwerken. Ook voor de akoestiek is dit goed. Boven dit stof en als opvulling van de vakken erboven een brede baan glas voor uitzicht de zalen uit en voor daglicht en uitzicht voor de werkplekken op verdieping twee en drie.

Ter plaatse van de spreekkamers en enquêtetkamers liggen de ruimtes terug waardoor hier lange doorlopende gestoffeerde wanden ontstaan met de omloop achter de houten structuur langs. De omloop voor de L zalen steekt juist uit waardoor deze houten baan vrijkomt voor de kolommen. Dit geldt in het geheel voor het gevelvlak van de XL en XXL zalen, deze staat een half stramien naar voren. Hier verdwijnen de kolommen dus uit zicht en reteren horizontale banen bekleding in hout of doek, en glas. Juist de belangrijkste zalen dringen zo op de voorgrond.

De ruimtes van het overgangsgebied op de tweede verdieping zijn niet zichtbaar uit het atrium. Hier is in de lijn van de bovenlichten van de zalen een extra baan in stof gesuggereerd ter plaatse van het restaurant en de vergaderruimtes. De gestoffeerde wanden en het weven met banen is natuurlijk een duidelijke referentie naar het textiele verleden van Almelo, het draagt bij aan een zachte vriendelijke sfeer die gewaardeerd wordt door bezoekers. De blauwgrijze gesuggereerde baan zou wellicht een mooie plek zijn voor een verbijzondering met een kunstproject uit de procentageregeeling: een kunstwerk in stof.

Ook in dit atrium is er, net als in de gevel, zo dus een spel met structuur en afwijking die de rustige opzet van het geheel toch een intrigerende ruimtelijke rijkdom kan geven.

De ambitie is de ruimte te materialiseren met

hoogwaardige materialen, zonder overmatig luxe uitstraling. Liever geen natuursteen dus, maar een mooie lichte houtfineer wandbekleding, waarbij de ruimtes tussen de kaders met glaspuien en ter plaatse van de zalen ook met een stoffen bekleding wordt opgevuld. Stoffen vlakken werken akoestisch en zachte materialen worden gewaardeerd door de bezoekers. Verfijnde materialen met een aangename textuur die door de patronen in de nerfstructuur van het fineer en wellicht een patroon in de stoffering een rijke interieure expressie krijgen. Voor de vloer een bestendige materialisering die lang meegaat zoals terrazzo hier geschetst.

De vide naar de verhoorkamers deelt het plein in tweeën, zodat bij hoogrisico zittingen de XXL zaal separaat gebruikt kan worden. De randen van de vide zijn uitgevoerd als plantenbakken met royale begroeiing die de ruimte kleurt en tegelijkertijd het zicht tussen de beide delen verminderd. Deze plantenbakken vormen

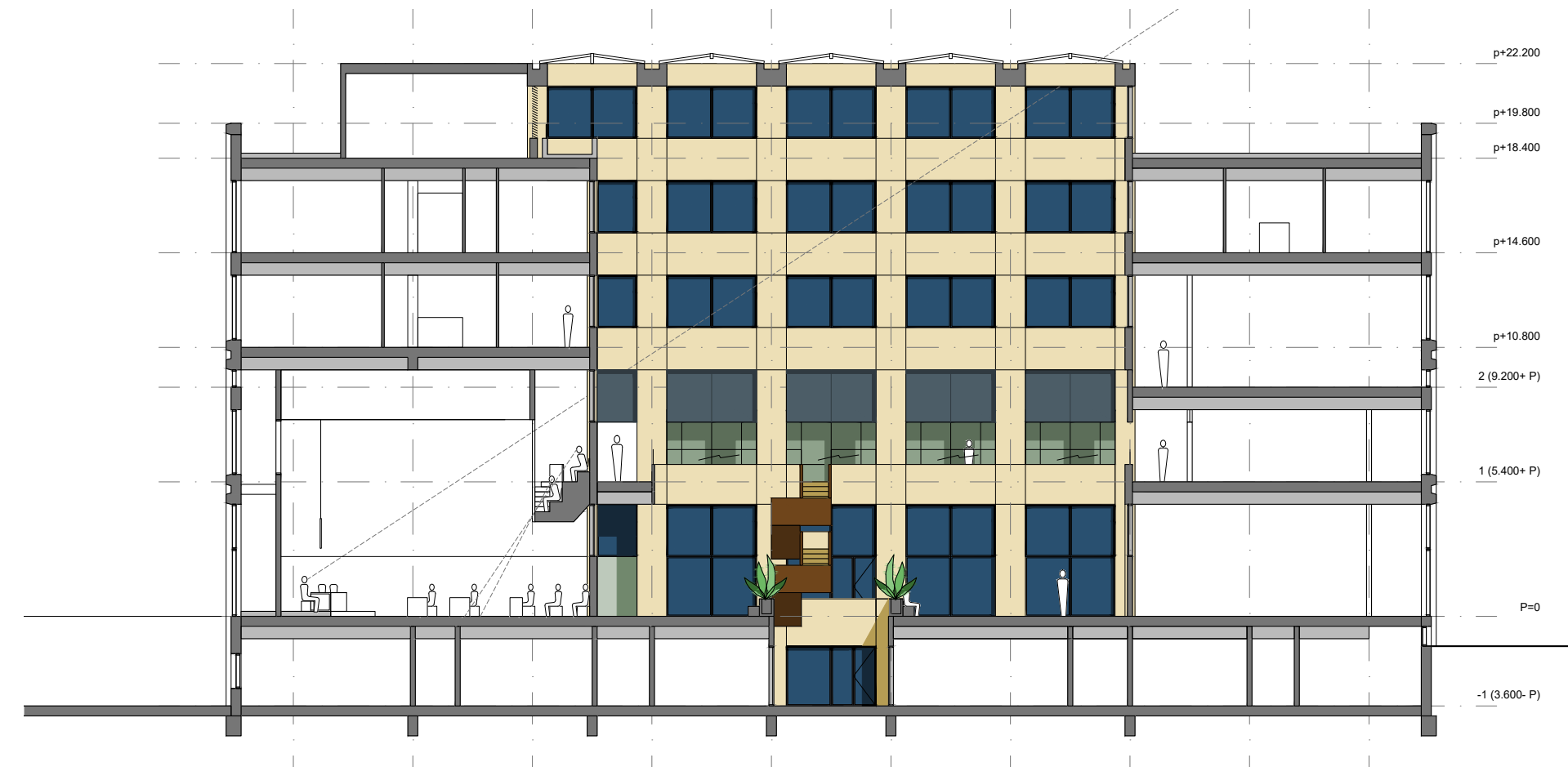
de rugleuning van zitbanken, en zorgen zo dat er op het centrale 'plein' toch de mogelijkheid is enigszins afgeschermd van elkaar te wachten. Deze combinatie van herkenbare, tactiele materialen - hout, stoffering - en een royale aanwezigheid van planten in het interieur zal een aansprekende en rustgevende sfeer aan de ruimte geven.

De trap centraal in het wachtgebied is een belangrijk sculptuur in de ruimte die het atrium verbijzonderd. Het nodigt uit om de loop tussen de verdiepingen te nemen en niet de lift te pakken die meer uit zicht is geplaatst. Ook de bodebalies aan weerszijden zijn ruimtelijke elementen die aantrekkelijk vormgegeven sculpturale kwaliteit kunnen krijgen en zo de ruimte nog extra verbijzonderen. De dakjes maken de balies ook boven de begroeiing uit duidelijk herkenbaar en zijn nuttige elementen om het comfort voor de bode aangenaam te maken in de hoge ruimte.

doorsnedes: binnen een structuur zijn toch alle wanden van het atrium verschillend

Vormgeving zittingruimtes

In de vormgeving van de zittingszalen en de enquêtekamers moet tot uitdrukking worden gebracht dat er recht wordt gesproken, hetgeen een zekere distantie vraagt waarbij het gezag van de Rechtspraak dient te worden geaccentueerd. Anderzijds moet er ruimte gegeven kunnen worden aan heel persoonlijke ervaringen en emoties, hetgeen een zekere intimiteit vraagt.

stijlkamers

Een strafzitting vraagt om een andere inrichting dan bijvoorbeeld een gesprek van de familierechter met een jeugdige. Dat vraagt ook om variatie in de inrichting van de zittingszalen met aandacht voor de zakelijke kant en ook de meer ‘softe’ kant. Deze variëteit in inrichting en uitstraling wordt ook gewaardeerd door medewerkers die er lange dagen zittingen voeren. Met de plaatsing van het interieur van de firmantenkamer in de nieuwe rechtbank komt er een uitgesproken stijlkamer in het publieke gebied. Het is de ambitie om dit aanleiding te laten zijn om ook de overige zittingsruimtes een meer uitgesproken signatuur te geven. Stijlkamers in zichzelf, waarbij binnen het overkoepelende architectonische narratief van het gebouw ruimte ontstaat om juist in deze belangrijke ruimtes meer diversiteit en een uitgesproken stijl te hanteren. Een tweede aanleiding die de firmantenkamer kan geven is inspiratie te halen uit de stoffen, patronen en texturen die kenmerkend zijn voor de textielindustrie die zo belangrijk is geweest voor Almelo en omgeving.

daglicht

Zittingsruimtes hebben natuurlijke lichtinval en bieden de magistratuur zicht de ruimte uit, zonder zicht naar binnen te bieden. De eis is om 'weersomstandigheden' ervaarbaar te maken in de zittingsruimtes. In het principe-ontwerp is het zicht vooral het atrium in en voor de meeste zalen ook via het atriumdak indirect naar buiten. In het ontwerp is hiervoor aan atriumzijde boven een dichte strook van 2m40 hoogte een 2m40 hoge en doorlopende glasrand gesuggereerd. Een ruim venster naar buiten.

De enquêteruimtes kunnen ook nog via de achterwand en de gang voor de magistratuur die aan de gevel ligt licht naar binnen halen.

privacy

De dichte strook onderlangs van 2m40 hoog zorgt ervoor dat er vanuit de wachtruimte geen zicht naar binnen is. Toegangen naar de zalen kunnen in deze dichte zone mooi worden ingepast. Aanvullende maatregelen zoals vitrage of verduisteringsschermen zijn afhankelijk van de gewenste functionaliteit van de specifieke zaal nodig om effectief recht te kunnen spreken en tegelijkertijd mooie elementen om de sfeer mee te verzachten en te verbijzonderen.

De ruimtelijke kwaliteit van de zittingruimtes worden in belangrijke mate gedefinieerd door de volgende aspecten:

- Een ingetogen vormgeving die gezaghebbend, maar intiem tegelijkertijd is;
- Variatie in de uitstraling van de verschillende zittingruimtes;
- Heldere inrichting met goede zicht- en looplijnen;
- Tussen de zitplaatsen van de procesdeelnemers is voldoende ruimte;
- Maximalisatie uitzicht zonder hinderlijk tegenlicht en zonder inkijk;

Uitzicht zonder inkijk

Ingetogen vormgeving die gezaghebbend, maar intiem tegelijkertijd is.

De textielindustriële inspiratiebron voor uitgesproken interieurs

De herplaatsing van de firmantenkamer vormt een mooie aanleiding voor een serie uitgesproken interieurs in het publieke gebied

Ook zittingzalen hebben vaak een lambrizing met ruimte voor meer decoratieve elementen daarboven.

Uitgangspunten:

- Het ontmoetingsgebied is een aantrekkelijk, uitnodigend en multifunctioneel gebied met bijpassende uitstraling en (catering)voorzieningen.
- Het gebouw, de diensten, voorzieningen en middelen die worden ingezet moeten samenwerking en kennisuitwisseling tussen medewerkers, ketenpartners en ambtelijk bezoek bevorderen.
- Het ontmoetingsgebied wordt gedurende de gehele werkdag gebruikt, niet alleen om te lunchen, maar om aan te landen, informeel te overleggen, koffie te drinken, te studeren en te vergaderen.
- Alle plekken in het ontmoetingsgebied zijn comfortabel, uitnodigend en óók geschikt om aan te landen (lezen, schrijven, telefoneren, overleggen met papier en laptop).
- Het ontmoetingsgebied kent rustige en drukke zones die samen in één gezamenlijke ruimte tegelijkertijd moeten kunnen plaatsvinden, ondersteund door de inrichting van het ontmoetingsgebied.
- Het ontmoetingsgebied moet ook geschikt zijn om te gebruiken voor groepen tot 150 personen voor bijvoorbeeld lezingen, presentaties, feesten en recepties en evenementen met catering.
- Het ontmoetingsgebied moet beschikken over een goede akoestiek die aansluit bij de werkzaamheden die er plaatsvinden, rekening houdend met de verschillende zones in het gebied.
- In de lay-out moet rekening gehouden worden met facilitaire logistieke stromen bijvoorbeeld afvalbeheer, catering en een logische verbindingen bieden met opslagruimtes zoals voor meubilair, catering en ICT AV middelen.

Veel licht en groen geven kwaliteit. In het overgangsgebied wordt aanlanden, lunchen, overleggen op verschillende manieren gefaciliteerd

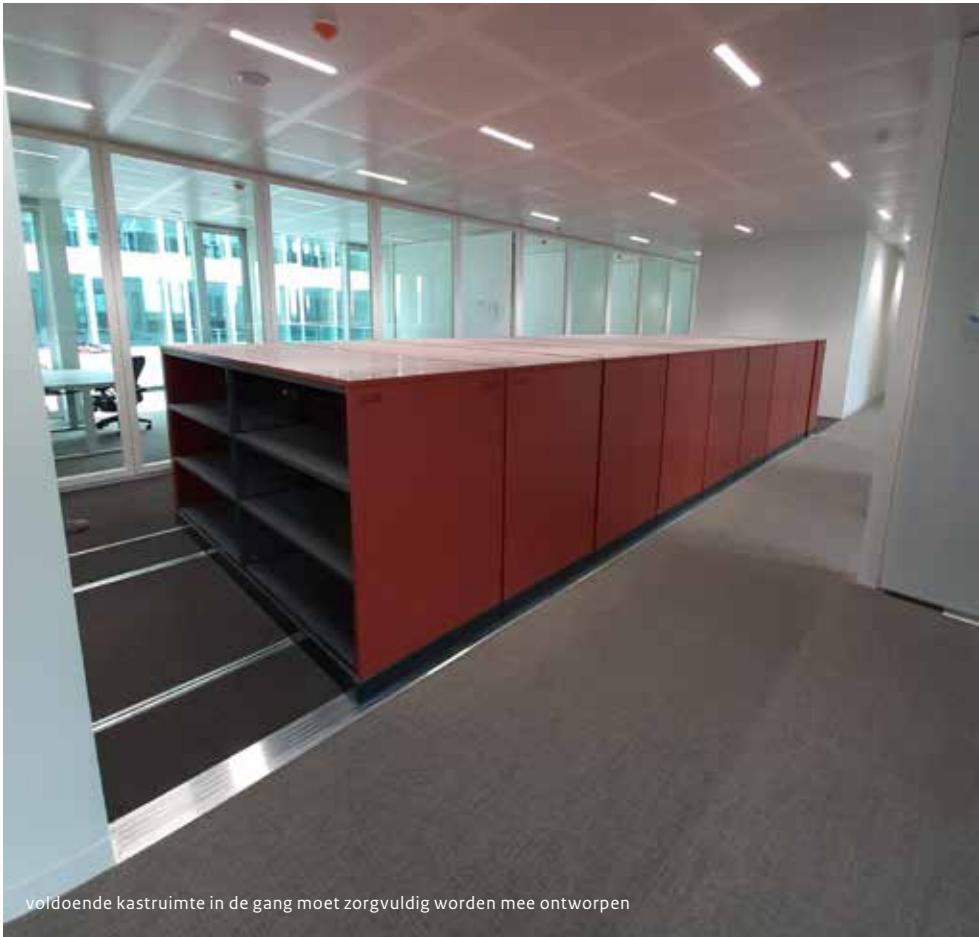

Vormgeving kantoorinterieur

De kantooromgeving is een werkomgeving waarin geconcentreerd werken, effectief samenwerken en informeel overleggen goed geoutilleerd naast elkaar moeten kunnen plaatshebben. Dit vraagt om een effectieve mix van meer gesloten en meer open ruimtes om de verschillende activiteiten passend te ondersteunen. Een omgeving die flexibel is en aanpassingen kan verwerken, zonder dat de uitstraling inwisselbaar wordt. Een karaktervolle werkomgeving met voldoende licht en ruimtelijke verbijzonderingen die de verblijfskwaliteit vergroten. Een goede akoestiek en een gezond klimaat zijn essentieel.

De ruimtelijke kwaliteit van de werkgebieden wordt in belangrijke mate gedefinieerd door de volgende aspecten:

- Maximalisatie natuurlijke lichtinval
- Ruime vrije verdiepingshoogte
- Ruimtelijke zichtrelaties en verbindingen tussen verdiepingen en op verdiepingen
- De toepassing van aansprekende wand en geveldetailering en bijzondere architectonische elementen (trappen, vides, ...) om de ruimtelijkheid te verbijzonderen
- Voldoende differentiatie in de vormgeving om herkenbare plekken te creëren voor de medewerkers

Rijksvastgoedbedrijf
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*